ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ —
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЛЮТОГО 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 18, 1976 No. 30. VOL. LXXXIII.

МАТВІЙ КОСТИШИН, ТРУБАДУР АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ, ПОМЕР НА 88 РОЦІ ЖИТТЯ

св.п. Матвій Костишин

Линбрук, Н.Й. — У понеділок, 16-го лютого вранці, помер тут в місцевому лікувальному домі на 88-му році життя один з найвидатніших піонерів Американської України, її справжній трубадур, який увіковічнив життя та долю і недолю, дійсність і прагнення своїх земляків у Новому Світі, св.п. Матвій Костишин, довголітній член Українського Народного Союзу та довгі роки співробітник „Свободи" і до кінця свого життя почесний член її редакції. Осиротив дочок Марію Земброську і Ольгу Лису та синів Володимира і Богдана. Тлінні останки Покійного перебувають в похорон. заведенні Flinch & Brums, 34 Hempstead Ave., Lynbrook, L.I., N.Y. в якому в середу, 18-го лютого, о год. 8-ій вечора буде відправлена панахида. Похорон відбудеться в четвер, 19-го лютого, о год. 9:30 перед полуднем з української католицької церкви св. Володимира в Гемпстеді (709 Фронт вулиця), де буде відправлена заупокійна св. Літургія, й опісля на цвинтар у Флашінґу, на якому вже спочиває вічним сном його покійна дружина.

Два роки тому, в серпні 1973, св.п. Матвій Костишин відзначив своє 85-ліття і тоді відвідали його в домі його дочки в Гемпстеді головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір та редактори: покійний вже сьогодні Богдан Кравців, Зенон Снилик і А. Драган. З цієї нагоди ред. Б. Кравців тоді в „Свободі" (з 10-го серпня 1973) писав:

Сторінки „Свободи" і її календарів-альманахів 1920-их і 1930-их років рясніють віршами Матвія Костишина, одного із небагатьох поетів української іміграції у ЗСА. У своїй творчості Матвій Костишин був послідовником Сави Чернецького, поета української іміграції 1900-их років і так же само, як Чернецький, жив і працював і в Канаді і в ЗСА, друкуючи свої вірші в канадських й американських українських газетах. М. Костишина можна зарахувати до гурту таких іміграційних українських поетів 1920-их років, тобто післявоєнного періоду, як Дмитро Штогрин, Дмит-

(Закінчення на стор. 8-ій)

Заперечують недугу американського амбасадора в Москві

Москва. — Газета „Бостон Гловб" з понеділка, 16 лютого, повідомила, що Волтер Стассел, американський амбасадор до Совєтського Союзу, хворіє на недугу крови, спричинену або погіршену високим рівнем радіяції в будинках амбасади, де совєтські чинники застосовують мікрохвилі для активізування підслухових апаратів та скріплення батерій в цих апаратах. Речники амбасади заявили, що ці інформації „не є точні", твердячи, що амбасадор Стассел почувається добре, не є під лікарською опікою та виконує всі свої обов'язки. „Бостон Гловб", покликаючися на достовірні джерела пише, що недуга Стассела подібна до левкемії і була головною причиною протесту, внесеного до совєтських властей американськими чинниками у зв'язку із вживанням совєтами радіоактивних мікрохвиль. Як відомо, західні кореспонденти недавно повідомили, що радіяція в американській амбасаді, а також правдоподібно в інших амбасадах у Москві, зросла до такого рівня, що може загрожувати здоров'ю персоналу амбасад та їхніх родин, включно з дітьми. Державний секретар Генрі Кіссінджер під час пресової конференції у четвер, 12-го лютого, повідомив, що Державний департамент розглядає цю справу та переговорює її із совєтськими властями. Західні кореспонденти в Москві підозрівають, що в їхніх помешканнях і бюрах совєтська розвідка також розмістила багато підслухових апаратів що їх активізують і скріплюють радіоактивними мікрохвилями.

Кіссінджер розпочав візиту в країнах Південної Америки

Каракас, Венесуеля. — Державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер прибув в понеділок, 16-го лютого ц.р. до Венесуелі, де він переведе розмови з перзидентом країни Карлосом Андресом Перезом та іншими урядовими особами. Темою розмов буде в першу чергу імпорт венесуельської нафти до ЗСА і унормування цін на цей головний продукт, та інші справи закордонної політики. „Вже час, щоб ми нав'язали персональні зв'язки", — заявив президент Венесуелі на привітання Кіссінджера. Державний секретар ЗСА має в пляні відвідати також інші латино-американські країни, в тому пошкоджену землетрусом Ґватемалю.

Президент Форд хотів би мати Кіссінджера в майбутньому кабінеті

Вашінґтон. — Пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен у понеділок, 9 лютого, підтвердив, що президент Джералд Форд в інтерв'ю для „Ди Крищен Саєнс Монітор" заявив, що хотів би, щоб Генрі Кіссінджер далі займав пост державного секретаря, якщо президент Форд буде переобраний у листопаді 1976-го року. Нессен сказав кореспондентам, що секретар Кіссінджер напевно знає про таке наставлення Президента. В інтерв'ю для згаданої газети президент Форд також сказав, що два колишні губернатори, каліфорнійський Роналд Ріґен і тексаський Джон Конналлі, мають всі кваліфікації бути кандидатами на пост віцепрезидента на виборчій листі Республіканської партії. Як відомо, Ріґен є серйозним конкурентом Джералда Форда н аномінацію на пост президента і досі не виявив зацікавлення бути віцепрезидентом під час президентури Форда. Президент також сказав, що ралда Форда на номінацію том була б Карла А. Гіллс, яка тепер займає пост Секретаря для мешканевих справ та міського розвитку.

Антимарксистські фракції в Анґолі розпочали партизанську війну

Лусака, Замбія. — З уваги на те, що піддержуваний Совєтським Союзом і кубинськими вояками марксистський „Народний рух" в кінці минулого тижня здобув контролю над майже цілою територією Анґолі, дві антимарксистські фракції, „Національний Союз" і „Національний Фронт", рішили закинути позиційний спосіб боротьби і розпочати партизанську війну. Джонас Савімбі, провідник Національного Союзу, передав до Лусаки, Замбія, магнетофонну стрічку, на якій заявляє, що його фракція та інші антимарксисти розпочинають партизанську війну та сказав: „Ми продовжуватимемо наші змагання, бо не можемо погодитися на те, щоб над нашим народом панував режим меншости, встановлений кубинськими вояками та совєтськими танками". Як відомо, Совєтський Союз дав „Народному рухові" коло 300 мільйонів долярів допомоги, а також післав своїх „дорадників", а Куба післала коло 12,000 вояків. Коментатори твердять, що ця допомога СССР і Куби мала рішальний вплив на вислід війни в тій африканській країні, колишній португальській колонії. Антимарксистські фракції минулого тижня також потерпіли значну дипломатичну поразку, коли Організація Африканської Єдности (ОАЄ) визнала марксистський „Народний рух" леґальним урядом і прийняла Народну Республіку Анґолі в членство ОАЄ. Коментатори вказують, що такі африканські країни, як Замбія, Заїр і навіть Південно-Африканська Республіка, які досі підтримували анґольських антимарксистів, тепер стараються дійти до порозуміння з „Народним рухом".

Шевель чваниться ролею підголоска в ОН

Київ. — „Радянська Україна" з 3-го лютого ц. р. інформує, що в Києві, під головуванням „депутата" В. Ю. Маланчука, відбулося засідання комісії в закордонних справах Верховної Ради Української ССР, на якому заслухано звідомлення Г. Г. Шевеля про роботу делеґації УССР на XXX сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Голова делеґації заявив зібраним партійним відпоручникам, що „завдяки послідовному курсу СССР у боротьбі за здійснення програми миру, проголошеної XXIV з'їздом партії і успішному завершенні в Гельсінкі наради з питань безпеки і співробітництва в Европі, в міжнародному житті відбулися важливі якісні зрушення, відкрилися нові можливості. Делеґація Совєтського Союзу, — продовжував звітувати Г. Шевель, який ні словом не згадував про існування власної закордонної політики „уряду" УССР і „міністерства", яке він очолює, — знову виступила на XXX Сесії ОН з рядом важливих ініціятив. За пропозиціями делеґації СССР голосували більш як сто країн".

Похвалився Шевель перед партколеґами аж 23-ма резолюціями, що їх внесла, „працючи у тісному контакті з делеґаціями СССР і Білоруською ССР, Українська ССР, але не згадує ні однієї з них.

„Депутати, які виступили на засіданні комісії в закордонних справах, — говориться далі в інформації „Радянської України", — гаряче схвалили активну і плодотворну зовнішньополітичну діяльність ленінської партії, її Центрального Комітету, Політбюро ЦК на чолі з генеральним секретарем ЦК КПСС товаришем Л. І. Брежнєвим".

На засіданні комісії виступали з короткими доповіддями особи, які брали участь у XXX Сесії Генеральної Асамблеї ОН, а саме: А. О. Біров, який розповідав про „всенародне схвалення ленінської зовнішньої політики КПСС", Г. И. Бандровський, що розказував про „велику роботу проведену на Генеральній Асамблеї делеґацією СССР", депутати В. М. Нестеренко, В. А. Лисенко, П. М. Медведєв, Б. І. Олійник і Н. М. Ульянова.

ЖИДИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ МОСКВУ В АНТИСЕМІТИЗМІ

Брюссель, Бельгія. — На передодні відкриття конференції світового жидівства в понеділок, 16-го лютого ц.р., відбулась тут пресова конференція, у якій взяло участь багато закордонних кореспондентів і на якій представники світового жидівства офіційно обвинуватили Москву в антисемітизмі, переслідуванні і нелюдяному трактуванні совєтських жидів, головно тих, які не згідні з офіційною політикою Компартії або виявили бажання еміґрувати з Совєтського Союзу. Переслідування, тероризування, ув'язнювання і звільнення з праці таких жидів подвоїлось в СССР. Крім того, уряд Совєтського Союзу гостро обмежив видачу віз на виїзд совєтським жидам, доказом чого є статистичні дані, що їх веде Світова Конференція для справ совєтських жидів. Згідно з цією статистикою, в 1971 р. Совєтський Союз покинуло 14,000 жидів. Це число зросло до 35,000 в 1972-73 рр., а пізніше розпочався спад. В 1974 р. виїхало вже тільки 20.000 жидів, а в 1975 р. 13,000. Д-р Александер Воронель, який приїхав до Ізраїлю минулого року, заявив кореспондентам, що антисемітизм в Совєтському Союзі набрав загрозливих форм, головно в часі війни на Близькому Сході в 1973 році. „Тепер існує відкритий урядовий курс проти юдаїзму в Совєтському Союзі, — заявив д-р Воронель, — і всякі прояви жидівства там здушується при допомозі урядових чинників". Від часу прийняття Об'єднаними Націями резолюції, яка зрівнює сіонізм з расизмом, поширились також антисемітські видання, головно в Українській і Білоруській ССР, — заявив д-р Воронель.

В конференції, яка розпочала свої наради у вівторок, 17-го лютого ц. р., бере участь 1,200 делеґатів з 32-ох країн світу. Залю конференції і помешкання делеґатів строго охороняє бельгійська поліція, озброєна в автоматичну зброю. Одною з перших точок на конференції буде справа неспроможности чи не бажання совєтського уряду додержуватись постанов Гельсінської конференції і непошанування людських прав в СССР.

Трапився і такий, що проклинає Плюща

Леонід Плющ під час пресконференції

Інформуючи про першу міжнародну пресову конференцію Леоніда Плюща в Парижі 3-го лютого ц.р., „Свобода" подала за міжнародними пресовими аґенціями також і зміст його вступної заяви з подякою для всіх, хто причинився до його звільнення та допомагав йому і його родині та із загальною інформацією про його ув'язнення і перебування в совєтській „психушці" в Дніпропетровську. В одержаному тепер повному тексті заяви Плюща подибується також згадку про одного листа, якого можна б вважати за офіціяльне становище совєтських властей до Плюща та його ролі. Подякувавши всім за допомогу і опіку, в першу чергу українським організаціям у всьому світі, Леонід Плющ м.ін. сказав:

Я отримав величезне число листів, привітань, на які — на жаль — фізично неспроможний відповісти. Хочу за них висловити мою вдячність через пресу.

З усього потоку листів, лише один неґативний. Це цікавий документ і хочу його тут прочитати.

„Зрадник, деґенерат, якщо тебе випустили з Росії задля гуманности, то це являє доказ, що там є свобода навіть для зрадників. До тебе поставились точно й справедливо, посадивши ідіота до божевільні, ти — будучи ненормальним — зробив багато прикрості своїй Батьківщині, таку сволоч вибирають тресті капіталів, вона потрібна їм, щоб утримувати поневолення працюючих мас, ти будеш танцювати під їхню дудку, погримуючи пропаґандою проти Батьківщини. Але не забудь, що й тут робітник скине рабство. Европа палає страйками, довкола люд постає проти паразитів, здобуваючи право на життя і працю. Ім'я твоє відоме всьому працюючому людові, але крім осуду ти не заслужив довір'я працюючих мас, вийшов ти з народу, навчався за народній гріш, що тут важко для працюючого, подякував ти народові Батьківщини...

„Будь проклятий, викидьку людського роду з твоєю жінкою та дітьми.

„Опаскудив ти Батьківщину... треба обходити, бо сам смердітимеш. Ось чому тебе викинули з божевільні в Росії...

„Перекладаю тобі слова французьких трудящих, які довідалися, що ти живеш у цьому місті".

Підпис нерозбірливий, адреси нема.

Коментарі тут зайві. Я певен, що такого листа не міг написати французький робітник. Це точка зору звичайного совєтського сталінця. Ви можете тут побачити їхній моральний та інтелектуальний рівень..." — відповів коротко, але багатомовно Л. Плющ на таке „прокляття".

Андрій Чировський інформує про УКУ в Римі

Андрій Чировський

Андрій Чировський, молодий студент, який минулого року почав свої теологічні студії в Українському Католицькому Університеті ім. св. Климентія Папи в Римі, перебуваючи на різдвяних вакаціях у своїх батьків проф. д-ра Миколи та пані Іванни Чировських в Нюарку, використав цей вакаційний час, щоб доповідями в поодиноких громадах поінформувати українців Америки про цю нашу „Альма Матер" в Римі. Про його доповідь в Ню Йорку в суботу, 3-го січня, та загальне враження з неї інформує кореспондент „Свободи" М. Г. в окремому дописі, в якому сказано:

На зборах Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви в Ню Йорку 3-го січня молодий студент богословії Андрій Чировський доповідав про Український Католицький Університет в Римі. Під час доповіді виявилися два надзвичайно цінні феномени, які заслуговують на окрему увагу. Молодий доповідач прекрасно побудованою і чудово виголошеною українською мовою доповіддю захопив усіх без вийнятку слухачів, у яких утвердилось переконання, що такого незрівняного формату молодий адепт богословії, це конкретна запорука нашого завтра. Хто мав нагоду слухати молодого Андрія Чировського, а він виступав у багатьох українських осередках, напевно погодиться з цим ствердженням. Його відвага, певність, опановання і незаперечне знання проблеми, про яку він говорив, були домінуючими під час виступу.

Другим феноменом можна назвати факт, що Андрій Чировський своїм виступом оживив перед авдиторією Український Католицький Університет у Римі, який до того часу був чимсь символічним „далеким і без життя. Він немов його „воскресив", вкладаючи в мури університету зміст життя. І так під час доповіді відчувалось, що цей далекий для нас Український Католицький Університет, що є дитиною нашого незламного Патріярха Помісної УКЦеркви Блаженнішого Отця Йосифа І, розкривається перед нашими очима у всій ширині з виразними проблесками у майбутнє, став для нас так близьким, дорогим і творчо діючим.

Доповідач почав від з'ясування самої назви Український Католицький Університет й ім'я його патрона, яким є св. Климентій, що

(Закінчення на стор. 8-ій)

В КЛІФТОНІ ПОМЕР ІВАН БУЛИГА

Кліфтон, Н. Дж. — У понеділок, 16-го лютого 1976 р. помер тут на 86-му році життя бл. п. Іван Булига, бувший диригент церковних хорів. Литія за Покійного буде відправлена в середу, 18-го лютого о год. 7-ій вечором в похоронному заведенні МекНерней Бурнадз при 71 Лакевів евеню в Кліфтоні, Н. Дж. Після Литії тіло Покійного буде перевезене до церкви св. Покрови при Вашінґтон евеню в Кліфтоні, де відправиться Парастас. В четвер, 19-го лютого о год. 9-ій після Служби Божої відбудеться похорон на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку. Покійний осиротив дружину, двох синів, дочку, сім внуків і двох правнуків.

УКРАЇНСЬКА ҐАКІВКОВА ДРУЖИНА „КОЗАКИ" З ВІННІПЕҐУ ЗДОБУЛА В НЮАРКУ ҐОЛІ В ГРІ І СИМПАТІЇ В ГРОМАДІ

Між першими установами, що їх відвідали та з якими знайомились вінніпеґські ґаківкові „Козаки", був Український Народний Союз у своїх імпозантних приміщеннях в 15-поверховій Українській Будівлі та „Свобода", з якими знайомив їх під час цих відвідин в пополудневих годинах в суботу, 14-го лютого, головний секретар і — до речі — сам ентузіяст ґаківкового та кожного іншого спорту — Володимир Сохан. Під час цих відвідин зроблено цю фотознимку, на якій в першому ряді сидять (зліва): Ярослав Коґут, Петрик Бажан, Данило Леґа, Нестор Будик, Петро Мельницький — провідник дружини, Мирослав Затварницький, Роман Грабович, Володимир Сохан — гол. секретар УНС; в другому ряді стоять від ліва: інж. Адріян Лапичак і Ярослав Турянський — члени Управи „Чорноморської Січі" з Нюарку, Мирон Паробик, Славко Головка, Иосиф Перчалюк, Михайло Давидовський, Мирон Кузик, Зенон Романюк, Богдан Тимо, та Мирон Стебельський і Омелян Твардовський — члени Управи „Чорноморської Січі з Нюарку.

Нюарк, Н. Дж. (з.с.) — Загальний вислід 14-2 ґолів дво-мечової серії ґаківкових змагань українських молодечих дружин з Вінніпеґу, Манітоба, і „Чорноморської Січі" з Нюарку, яка відбулася тут в суботу і неділю, 14-15 лютого, в арені Бренч Брук Парку, віддзеркалює не тільки клясову перевагу канадських ґаківкарів, але також їхнє бажання своїм приїздом дати поштовх українському ґаківкарському спортові в Канаді і ЗСА, в якому сьогодні бере участь найбільше українських молодих спортовців обабіч північно-американської границі.

14-членна група українських ґаківкарів із Студентського Клюбу при Манітобському університеті у Вінніпеґу, Ман., запросилась на цю серію змагань до одинокої існуючої в ЗСА дружини ґаківкарів, „Чорноморської Січі" в Нюарку, щоб стрінутися на холодному леді змагань, але й в теплій атмосфері дружби та в цей спосіб пожвавити розвиток української клюбової змаговости у цьому спорті, який, у світлі недавньої серії поміж репрезентативними клюбами СССР і Національної Ґаківкової Ліґи Америки та Зимових Олімпійських Ігрищ, притягає найбільше зацікавлення серед мас так на спортових аренах, як і на телевізійних екранах.

„Ми сподіємося, що ця серія змагань, без уваги на її вислід, буде стимулом для українських спортових і молодечих організацій активізувати наших українських ґаківкарів в українських товариствах і клюбах — заявив Мирон Стебельський, голова УСВТ „Чорноморська Січ", під час відкриття змагань в суботу 14-го лютого, в присутності близька 400 глядачів з Ню Джерзі і Ню Йорку. Такі ж думки в коротких промовах висловили радний Нюарку М. Боттон і голова місцевої ліґи Джозеф

(Закінчення на ст. 8-ій)

ВАКАЦІЙНИЙ КУРС УКУ В РИМІ

Український Католицький Університет у Римі влаштовує VII Вакаційний курс в днях від 16 червня до 17 липня 1976 р. На ньому викладатимуть професори: К. Біда, Б. Боцюрків, В. Лев, Б. Лончина, о. І. Музичка, Я. Рудницький, І. Соневицький. Ближчі інформації про курс дає: Prof. Wasyl Lew, 95-26 92nd St., Ozone Park, N. Y, 11416.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Скарби на дні моря

Відома давня істина, що навіть найдорожчі перли й діяманти не мають жадної вартости, якщо вони лежать на дні моря. Іван Франко уточнив це думкою про книги: „Книги — морська глибина. Хто в них пірне аж до дна, той, хоч труду мав досить, дивнії скарби виносить". З жалем треба ствердити, що ці золоті думки про скарби, морську глибину і книги у нас аж ніяк не мають належного зрозуміння.

Виходить це на яву зокрема тепер, як увесь американський нарід, усі його складові частини та установи й інституції продовжують свою підготову і старання до належного відзначення 200-річчя Американської Незалежности. Прямо плакати хочеться не над нашою долею, бо в цій країні вона для нас дуже ласкава, але над нашою власною байдужістю до того, щоб ми наші скарби видобули з дна моря незнання та показали їх нашим співгромадянам і світові.

Згадаємо для прикладу. Перед нами бібліографічні списки книг про історію, розвиток і стан поодиноких етнічних груп в Америці та їх ролю в житті цієї країни і їх ріст і розвиток. Ми, українці, далеко не останні серед етнічних груп, але ми без сумніву останні, коли мова про нашу документацію, нашу історію, наші книги про нас. Коли мова про документи і книги, нас так, якби взагалі не було в Америці.. Це бо, що в нас надруковано, є в кожному відношенні мінімальне, в порівнянні з іншими етнічними групами. А ми могли б і мали б що друкувати, якщо тільки мали б до цього відповідне зрозуміння. Вже самих докторських чи маґістерських дисертацій на ці наші теми була б поважна бібліотечка, але ці наші скарби в кількох примірниках припадають порохом в університетських архівах.

Ще сумніше — якщо це ще можливе — виглядає справа з книгами - працями на американсько - українські теми. Згадати б тільки про потребу солідної наукової студії - згадки про Вашінґтона в „Юродивому" Шевченка чи студії паралель між ідеалами Лінкольна і Шевченка, про які завжди з таким знанням і розумінням говорив і писав д-р Лука Мишуга, згадати б про американську тематику в українській літературі, хоч би у, навіть тепер, у 200-річчя Америки, цілком нехтуваній „У пущі" Лесі Українки, все це та багато іншого „аж проситься" взяти під увагу. Це, що в нас тепер приготовляється з нагоди 200-річчя Америки, аж ніяк не виповнить прогалини, воно може бути тільки пригадкою наших скарбів, які дальше лежатимуть на дні моря нашого недбальства.

Чи можна цьому зарадити, Очевидно, що можна, якщо тільки було б бажання. Гарвардський Центр Українських Студій, наші наукові установи, як Наукове Т-во ім Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, Українське Історичне Т-во та інші, як і ряд наших науковців індивідуально розпоряджають відповідними силами і знанням та вмінням, щоб виявити ці наші скарби і вони напевно це вчинили б, якщо б ми, як громада, виявили до цього відповідне зрозуміння, включили це як одне з перших завдань в нашому плянуванні та подбали про відповідні фінансові засоби. Наші ювілейні фестивалі, концерти, з'їзди і конференції — все добре і потрібне, але й вони підуть на дно моря забуття, якщо ми їх не утривалимо у відповідних публікаціях.

Оправдана критика

Минулого тижня державний секретар Генрі Кіссінджер і президент Джералд Форд натаврували Комісію Палати Репрезентантів для справ розвідки за те, що хоча ціла Палата недавно проголосувала задержати звіт цієї комісії в таємниці аж поки Білий Дім не усуне з нього деякі інформації, які можуть пошкодити безпеці країни, хтось із членів згаданої Комісії передав звіт пресі, яка вже опублікувала деякі частини цього звіту.

Самозрозуміло, що в такій демократичній країні як З'єднані Стейти Америки, де свобода преси є дійсністю, а не існує тільки на папері, як це є в Совєтському Союзі, та інших комуністичних державах, урядова цензура засобів масової інформації недопустима. Газети чи журнали мають право друкувати всі доступні їм інформації та матеріяли, а радіовисильні та телевізійні станції включувати ці інформації в свої передачі. Засоби масової інформації мають сповняти своє головне завдання: інформувати публіку.

Однак, цілком іншою є справа дискретности законодавців, зокрема тоді, коли під час голосування більшість їх заявляється за тим, щоб, з уваги на державну безпеку, задержати дану інформацію чи звіт у таємниці. Конгресмени чи сенатори є досвідченими державними мужами, які повинні на перше місце ставити добро країни, а не використовувати таємні інформації на те, щоб вдаряти по своїх політичних противниках. Тому критика державного секретаря Кіссінджера та президента Форда членів Комісії для справ розвідки за передання назовні таємного звіту — цілком оправдана. Оправдана тим більше, що це не перший раз, що законодавці, які зобов'язалися задержати щось в таємниці, не додержували своєї обіцянки. Прикладом можуть послужити нібито „закриті" переслухування Сенатською Вотерґейтською комісією. Вони були такі „закриті", що кілька годин після закінчення даної сесії на перших сторінках газет були подані всі подробиці переслухань із зазначенням, що інформації одержано „з достовірних джерел". Проникали назовні також подробиці із „закритих" переслухань спеціяльних комісій Сенату та Палати Репрезентантів, які разглядали закиди, що розвідчі аґенції ЗСА надуживали свої повновласті.

Як вказують коментатори, виявлення таємних інформацій законодавцями особливо поширилося за каденцій останніх трьох президентів: Линдона Б. Джонсона, Ричарда Ніксона та Джералда Форда. Така діяльність законодавців не тільки спричинює антагонізм між Білим Домом і Конгресом, але також може завдати великої шкоди американській як закордонній, так і внутрішній політиці.

НАША УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ З'ЇЗДАХ

(М. Б.). — Багато говоримо про „українську міжнародну політику". Дехто навіть чваниться, що „робить" українську політику у міжнародному маштабі. На жаль, коли і виносимо українське питання на міжнародні форуми, то на такі, що ледве чи мають якийсь вплив на практичне формування політичних завдань міжнародного засягу, або хоч би на формування світової опінії.

Заки міжнародна проблема України зможе вийти у пригожий час на світовий форум, питання України мусить бути вивчене і мусить найти зрозуміння серед експертів - науковців, на рекомендаціях яких спираються рішення практичних політиків у міжнародних справах.

Це накладає на нас обов'язок брати участь у наукових конференціях, де обговорюються питання світової політики, і де найлегше „продавати" українське питання. Дещо в тому напрямі робимо, але все ж виглядає, що серед нас немає повного зрозуміння ваги цієї роботи.

Переді мною програма XVII конвенції асоціяції Міжнародних Студій, що відбудеться в Торонті 25-29 лютого 1976 р. На цій конференції працюватиме 235 панелів на різні теми міжнародних стосунків. Програма подає імена майже тесячі панелістів і дискутантів, що візьмуть участь у тому науковому з'їзді. Між тими понад двісті темами міжнародної політики, де можна б, хоч у дискусії, винести міжнародне положення нашої батьківщини, є такі теми як: „Вплив спеціялістів на формування політики в СССР", „Самовизначення і національні меншини: правна перспектива", „Етнічні конфлікти і міжнародні стосунки", „Редефініція національного інтересу: етнічна свідомість і американська зовнішня політика", „Двокультурність у міжнародних стосунках", „Міжнародні людські права і гіпокризії", „Закордонна політика і міжнародна політика у СССР: Східньо - европейські стосунки, впливи, дилеми й імплікації", „Східньоевропейські сприймання політики ЗСА", „Совєтські науковці і совєтська закордонна політика", „Імперіялізм: теорія і практика", „Самовизначення народів — ростуча загроза?", „Совєтська політика і совєтський розвиток", „Недержавні нації", „Потуга, національність і стратегія", „Виховні проблеми національних меншостей у СССР".

Це перелік лише головних панелів, де можна б винести українське питання. Маючи на увазі широкий діяпазон тематики тієї конференції, можна бути певним, що у рами тієї конференції була нагода вбгати навіть декілька панелів, присвячених виключно міжнародному питанню України. Коли б було кому їх приготовити.

Тим часом шукаючи за українськими активними учасниками цієї конференції, найшов я лише два українські прізвища: проф. д-р Олександра Вороняка із Вашінґтонського університету, який очолює панель „Перспективи детанту", де він певно порушить питання України, хоч, як економіст, певно більше із економічного аспекту; друге українське прізвище — це проф. Данило Третяк, який очолює панель на тему „Нові шляхи розвитку китайської закордонної політики", де можна б теж найти місце для порушення питання України, але в дуже обмежених рамах.

Неучасть у таких нагодах винести питання України на міжнародний форум — це наше дуже серйозне занедбання. Хто за це відповідальний? Хто мав би обов'язок подбати про те, щоб ми використовували такі нагоди? Участь у таких конференціях треба організувати пляново і до них готуватись. Будь - кого на такі з'їзди не можна посилати, бо є небезпека радше компромітувати нас, ніж повищити наш міжнародний статус. Є у нас безсумніву одиниці, що мають кваліфікації цю роботу робити. Щоправда не знаю ні одного прізвища українського науковця, що мав би міжнародне визнання, як експерт у питаннях міжнародної політики. Це велика недостача. Але все ж є у нас науковці, які, підготувавшись, мають дані на те, щоб репрезентувати нас на конференціях, де обговорюються питання міжнародних стосунків.

Під час ювілейного з'їзду НТШ у листопаді 1973 р. дискутував я — питання складення комісії міжнародних стосунків з деякими компетентними особами; порушив я те питання теж у розмові з проф. Б. Боцюрковим осінню минулого року. Справа дуже важлива: вирощування знавців міжнародних стосунків, студії цих питань і координація виступів на міжнародних форумах; а найважливіше — опрацьовування основ української міжнародної політики та надавання їй напряму і стрижня — справа невідкладна. А як досі: у нас експертами у тій ділянці є люди, що не мають навіть елементарного образування в тій ділянці. І тому у нас перевагу має такий ганебний примітивізм, якщо йдеться про настанови у нашій т. зв. міжнародній політиці.

Коли врешті виплинемо з мілин етноцизму і виплинемо на широкі води продуманої політичної акції на форумах, де вирішуються проблеми нашої батьківщини? Робимо виставки нашого мистецтва, пробуємо захопити чужих нашими писанками, тішимось проклямаціями, які підписують різного роду „війти", представники льокальної адміністрації в день незалежности, беремо участь у „міжнародних" з'їздах усяких „бльоків" політичних невдачників, і кажемо, що робимо „міжнародну політику". Вся ця робота, очевидно, не є некорисна, — і малі речі допомагають, — але ті малі зусилля, чи навіть успіхи, не можуть відвертати нашої уваги від заходів, що насправді ефективні й істотні.

Участь у міжнародних наукових з'їздах, а особливо тих, що заторкують міжнародну політику, це імператив. Призадумаймось, як це влаштувати і хто повинен взяти відповідальність? НТШ, УВАН, УККА, СКВУ?

П. Феденко

ПРИЧИНИ ПОСТІЙНОЇ ЗАГРОЗИ

Мюнхен. — Людність Західньої Німеччини, особливо у великих містах, готується до веселого свята, яке в Україні звалося „Пущення", в південній Німеччині — „фашинг", а в північній — „Карневал" (французи кажуть „карнавал"). Почин цьому святу дала релігія стародавніх римлян та інші вірування народів Середземномор'я. Наше слово „Пущення" містить у собі згадку про останній тиждень перед Великим Постом, коли Церква забороняла вірним їсти м'ясо, щоб підготувати їх до суворого режиму Великого Посту. Церква дозволяла в передостанній тиждень їсти молочні страви. Із цього майбутні „спасеники" (так називали людей, що за Великого Посту говіли і ходили до церкви сповідатись і причащатись) — ці спасеники зробили із „сиропусту" напередодні Посту свято для своїх шлунків: готували вареники з сиром, смажили млинці, пекли всякі пампушки, їли рибні страви, бо риба „пісна", і самозрозуміло, заливали різноманітні страви алькогольними напоями. Грочирій Квітка - Основ'яненко гумористично описав одного земляка, що готувався до Великого Посту, їв надміру і нарешті не міг більше ковтнути, то й сказав: „На Пущення, як зав'язано"!).

Спортовці з цілого світу поз'їжджалися до австрійського міста Інсбруку на Зимову Олімпіяду, яка почалася 4-го лютого. Як під час фашинґу — карневалу, так і на змаганнях Зимової Олімпіяди люди забувають про свої клопоти - турботи і неохоче слухають голосів політиків різних країн про небезпеки, що „сховалися за рогом".

Що сталося?Ще зовсім недавно урядові особи різних держав тішили себе надіями, що між країнами вільного Заходу і державами деспотичного Сходу Европи настала „нова ера". Адже ж сам Брежнєв підписав у Гельсінках зобов'язання, що мали б ґарантувати між народами мир і деякі вольності для мешканців Совєтського Союзу. Вашінґтон нагородив Москву щедро за такий „лібералізм": мільйони тонн прениці, сої, і кукурудзи посилались із засік американських фармерів до совєтських кораблів, щоб рятувати населення СССР від голоду.

Однак надії на зміну московської політики на Заході трибали не довго. Верховоди в Кремлі зовсім не думали ослабити свій тиранський режим. Репресії проти незгідних з диктатурою ще загострилися і „лікування" критиків режиму в тюрмах для психопатів далі процвітає. Громадяни вільних країн уже до цього звикли і не зворушуються тією „медициною", як не переймалися дуже европейські колонізатори людоїдством, що було поширене в Африці в XIX віці.

Неспокій у політичних колах вільних держав викликала інша причина: поки американські спеціялісти час від часу сходяться на розмови з совєтськими знавцями воєнного мистецтва, Москва приголомшила своїх контраґентів новими „досягненнями": великим числом новозбудованих танків, воєнних літаків і підводних човнів, озброєних атомовими бомбами. Одночасно Москва простягає загребущі руки всюди в світі і бере під свою „опіку" те, що може. Найновіший здобуток Москви — Анголя, недавня колонія Португалії, куди Кремль послав „спеціялістів", а їм на допомогу прийшло більше як 10 тисяч війська з Куби. Це свого роду відплата за невдачу Хрущова на Кубі в 1962 році, коли Москві не вдалося збудувати свою базу на острові Фіделя Кастра. Тепер, поки зовнішня політика Вашінґтону паралізована спором між Білим Домом і Конгресом, Москва мабуть міцно сяде на західньому березі Африки. Впливи Москви сягають від Курильських островів поблизу Японії до Анґолі та від портів на півдні Індії до островів Шпіцберґенських на північ від Норвеґії.

Ці впливи здобуто без участи армії СССР, дипломатією, фінансами і різного роду натиском. Конференція в Гельсінках закріпила панування Москви над „сателітами". Москва йде так далеко, що продиктувала „людовій Польщі" нову конституцію, в яку внесено слова про єдність закордонної політики Варшави з політикою Кремля.

Після цих успіхів, які й не снилися російським імперіялістам за царського режиму, не диво, що у московських комісарів у Кремлі з'являється „запаморочення від успіхів". На це перші звернули увагу китайські комуністи, які бояться, щоб Москва не послала в Китай свою „карательну експедицію", як зроблено в 1968 р. в Чехо-Словаччині. Збільшення воєнної потужности СССР занепокоїло також знавців воєнного ремесла в Лондоні (Інститут Стратегічних Студій), у Франції, в Західній Німеччині, в Америці і т. д. Недавній міністер Пентаґону Шлесінджер підкреслив, що Москва будує збройні сили для агресії. Пекін стверджує, що ціллю совєтської аґресії була б у першу чергу Західня Европа. Новий міністер Пента-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Адам Антонович

ДОБРА ДУМКА

„Живою партією шахів відзначімо 200-річчя Америки". Під таким наголовком появився свого часу короткий лист інж. Степана Кебала на сторінках „Народної Волі".

Інж. Кебало пише: „Якраз тепер, коли йде підготова до участи українців у відзначенні 200-річчя Незалежности Америки і 100-річчя поселення українців в Америці, прийшло мені на думку написати цього листа і просити допомогти в популяризації мого проєкту. Пропоную, щоб створився Комітет Шахістів, які виставили б у великих містах Америки, у яких є великі стадіони, живу партію шахів".

Цей свій проєкт автор листа побудував на тому, що бачив у Львові у 1942 р. на Личаківському спортовому стадіоні („Сокул Мацєж"), на якому відбувалася гра живих шахів ,влаштована Відділом культурної праці і Відділом Молоді, докладніше кажучи, його референтурою тіловиховання Українського Центрального Комітету (УЦК).

Проєктодавець пропонує взяти сюжет до партії живих шахів з війни американців з англійцями за свою незалежність. По американському боці, замість короля і королеви повинен бути президент Джордж Вашінґтон, а замість королеви — дружина президента. В дальшому описі він подає докладніші пояснення. Автор пише, що ця імпреза причинилася б до більшої популяризації українців, які тому 100 років приїхали до Америки.

Ідея влаштування партії живих шахів є на часі і гідна уваги, повинна бути за всяку ціну зреалізована. І напевно ця імпреза матиме великий успіх серед загалу українського і американського громадянства, а зокрема серед української молоді, коли буде відповідно розреклямована і на високому мистецькому рівні виконана.

Відносно сюжету, то на мою думку, краще показати українському і американському громадянству боротьбу українського народу за свою волю і незалежність з найбільшим його ворогом — Москвою, з яким він і до сьогодні стоїть у завзятому змагу на життя і смерть.

Тому я радив би підставити український історичний сюжет перемоги гетьмана Виговського під Конотопом над москалями. Цього проєкту, що його вибрала і затвердила Референтура тіловиховного Відділу молоді при Українському Центральному Комітеті у Львові, з членами проводу шахової секції Т-ва „Україна" не можна було прийняти до опрацювання до наших живих Шахів у Львові, бо німці цей проєкт напевно були б відкинули, щоби не дратувати Москви. Тому один з провідних шахістів секції Т-ва „Україна" опрацював, спільно узгіднений сюжет — Похід Володимира Мономаха на Половців.

Головою секції шахів Т-ва „Україна" був дир. Володимир Блавацький, керманичем Відділу молоді був проф. З. Зелений, референтом тіловиховання був Адам Антонович, а керманичем Відділу культурної праці (при УЦК) був д-р Михайло Кушнір, що запропонував Референтурі тіловиховання повну співпрацю свого Відділу до переведення в життя цієї небуденної імпрези. При цьому треба пояснити, що Відділ культурної праці мав у своєму складі різні референтури і всі найкращі мистецькі, музичні і театральні ансамблі. Мав також і штаб відповідних фахових людей до пропаґанди, організації і переведення програми імпрези силами Великого Театру у Львові, очолюваного дир. Володимиром Блавацьким.

Це була дійсно одна з найбільших і найкращих імпрез, які відбувалися у Львові на спортових стадіонах. Вона знайшла також широкий відгук і велике зацікавлення не тільки серед мешканців Львова. Цю імпрезу відвідало величезне число українців з різних міст західніх земель України.

Сьогодні українська еміґрація розпоряджає добрими мистецькими силами, добрими духовими (трубними) оркестрами, які є дуже потрібні до пожвавлення акції живих шахів. В американських музеях напевно можна дістати відповідні військові однострої та відповідну зброю з тих часів. А в усіх містах, де є більші скупчення української еміґрації, є і відповідні відкриті стадіони. Також не буде більших труднощів дістати муштрованих коней, потрібних до переведення акції.

Думаю ,що не буде справляти сьогодні великих труднощів підшукання також відповідних спонзорів для фінансування цього коштовного для переведення в життя проєкту. Слід також ще згадати, що ми маємо тут напевно між нами людей з досвідом, людей, що зорганізували імпрезу живих шахів у Львові, і були її виконавцями. Вони напевно не відмовлять своєї допомоги. Між ними повинні знайтися і фото з цієї імпрези, з яких могли б користати виконавці цього проєкту. А про битву під Конотопом була свого часу дуже добра стаття Б. Кравцева, у одному з календарів Українського Народного Союзу, з якого можна користати для опрацювання сюжету живих шахів.

Осип Залеський

Михайло Вербицький

(1815-1870)

Михайло Вербицький видатний український композитор середньої доби історії нашої музики, яка припадала між творчістю трьох наших музиків клясиків М. Березовського, Д. Бортнянського й А. Веделя, та добою Миколи Лисенка і його сучасників. Музична творчість М. Вербицького, що охопляє важливіші ділянки церковної і світської музики, засвідчує не тільки про його творчу всесторонність, але про його талант. Якщо б Вербицький жив був не в убогому галицькому селі, а у великому місті, де пульсувало культурне й музичне життя, де була можливість доповнити своє музичне знання, він заяснів би на нашому горизонті як великий музичний творець.

Михайло Вербицький народився у жовтні 1815 р. в селі Улючі, повіт Березів, у Надсянській землі, де його батько був українським католицьким парохом. На десятому році життя помер його батько і сиротою заопікувався єпископ Перемишля о. Іван Снігурович. Перемиський єпископ цікавився музикою і у 1829 р. зорганізував катедральний хор, що відограв немалу ролю у розвитку музичного життя не лише Перемишля, але й західньо-українських земель. Щоби поставити хор на належній мистецькій висоті, єпископ спроваджував з Чехо-Словаччини диригентів, як Альойз Нанке, Вінкент Сервави і Людвик Седляк. Вони були не лише диригентами хору, але й авторами музики до Богослужебних текстів, та вчили співу й гри на музичних інструментах. Тут, мимохіть, варто відмітити, що чехи відограли в нашому музичному житті подібну ролю, як італійці в західньо-европейській музиці.

Молодий Вербицький, будучи учнем гімназії, співав у шкільному хорі, який навчав А. Нанке, від нього дістав також початкові знання в теорії музики, і ці знання доповнював згодом як студент теології в Перемишлі та у Львові. В основному Вербицький набував музичне знання самотужки, з книжок, студіюючи твори західньо-европейських композиторів, та користаючи з принагідних лекцій органіста Франца Льоренца і капельників австрійських військових оркестр. В подібний спосіб набували музичного знання всі тодішні українські композитори, бо шкільництво не було ще як слід зорганізоване, а втім і матеріяльних засобів на сплату музичних лекцій у них не було.

Заохотою до студій музики і музичної творчости були тоді твори Дмитра Бортнянського (1751-1825), що були вже знані на західньо-українських землях. Одначе, ці твори не впливали на музичний стиль М. Вербицького і його сучасників, їм бо усім бракувало такого музичного знання, яке здобув Д. Бортнянський в часі своїх студій в Італії.

Перемишль був тоді осередком українського музичного життя, яке розвивалося під впливом названих уже чеських музиків. Крім М. Вербицького вийшли з „Перемиської Музичної Школи" священики — композитори: о. Іван Лаврівський (1822-1873), о. Віктор Матюк (1852-1912), о. Іван Кипріян (1856-1924) та о. Максим Копко (1859-1919).

Закінчивши духовну семінарію о. М. Вербицький працював як священик у Перемишлі, де брав живу участь у музичному житті, провадив хори та навчав музики. Від 1852 року аж до смерти 19-го грудня 1870 року, був парохом у селі Млини, біля містечка Краківця, в Яворівському повіті. Увесь вільний, від священичих обов'язків, час віддавав композиторській праці та науці співу своїх парохіян. Як розповідав унук о. Михайла, проф. Ярослав Вербицький, о. Михайло купив фортепіяно, і коли селяни привезли цей інструмент і поставили у кімнаті на плебанії, о. Михайло почав грати пісню „Пречистая Діво Мати руського краю", а здивовані селяни, що вперше побачили такий „інструмент", побожно поклякали і співали разом з о. парохом.

По смерті о. пароха парохіяни поставили на могилі дерев'яний хрест, який стояв аж до 1938 р., бо в тому році заходами Львівського „Бояна" і Муз. Товариства ім. М. Лисенка у Львові, поставлено торжественно камінний хрест з написом: „Композиторові українського національного гимну о. Михайлові Вербицькому". Як подає д-р В. Трембіцький у своїй праці „Український гимн та інші патріотичні пісні" (Ню Йорк — Рим 1973), село Млини тепер не існує, бо через територію села переходить державний кордон між Польщею і УССР, а мешканці села виселені до Польщі і УССР. Певно і хреста на могилі немає.

Компонувати музичні твори почав о. М. Вербицький ще в часі теологічних студій. Його творчість обіймає майже всі важливіші ділянки музики, а саме вокальні хорові й сольові твори, інструментальні та музику до театральних п'єс. З хорових релігійних творів це Служба Божа для чоловічого хору та окремі пісні до св. Літургії для мішаного й чоловічого хорів. Світські хорові твори: „Заповіт" (в оригіналі „Завіщаніє") Т. Шевченка для двох хорів (мішаного й чоловічого) з басовим сольо і оркестрою, „Тост до Руси" слова В. Стебельського), „Поклін" (Ю. Федьковича), „Де Дніпро наш котить хвилі", „Пісня до місяця", музична картина з вояцького життя „Жовнір" (І. Гушалевича) для чоловічого хору й сольових голосів. Сольоспіви при супроводі гітари та дует „Не чужого ми бажаємо". В 1833 році написав музику до слів Павла Чубинського „Ще не вмерла Україна", для одного голову, опісля для хору з оркестрою, і ця пісня стала українським національним гимном. З інструмен-

(Закінчення на стор. 7-ій)

„Шумлять ясени"

В українській пісенній творчості, в отих наших чарівних перлинах, оспівана краса природи — квітів, зел, дерев'я, що стали символами людських почувань тобто надії, туги, кохання, радости, смутку-печалі, нескореності, стремління до волі. Батьки часто садили на щастя своїх дітей ясени; діти милувалися ними, а тужили за ними, зокрема тоді, коли ставши дорослими, були далеко поза рідною хатою, тож радо верталися з далеких доріг, бодай ненадовго знов у рідні пороги, до своїх ясенів, щирих друзів дитинства, юности молодечих мрій.

Напевно у наших рідних сторонах не всі ті ясени, що їх батьки неодному з нас садили), шумлять досі — знищив їх вогонь лютої війни або стяла їх ворожа сокира. Тож не раз і не двічі в глибокій задумі вслухуємось у шум рідних ясенів, а впарі з цим несеться тихий гомін до болю пестливих слів наших дорогих матерей у печальній тузі за рідними дітьми.

Цими почуттями і навіяна запіснія „Шумлять ясени", слова і музика Бориса Дніпрового, у виконанні чоловічого тріо — П. Радко, І. тен., Б. Дніпровий, ІІ тен. і С. Кривенький, бас під акомпаніяментом добре зіграної оркестри під кер. Євгена Лашкевича. Від цієї-то пісні походить назва нової стереоплатівки „Дніпро" у Торонті. Ця ініціяльна пісня, як під текстовим, так і музичним поглядами, захоплює з першого звука, а саме її виконання може задоволити і найбільш вибагливих слухачів. З черги українську народну пісню „Не всі та сади цвітуть", виконують: Мирослава Глинка, І. сопр.; (П сопрано цією ж самою співачкою домонтовано додатково за найновішим технічним принципом з дуже добрим ефектом) й Ірина Головата, альт, у супроводі згаданої оркестри. Їх голоси гарні, теплі, присмні. З українських народних пісень ще є на платівці: „Ніч яка, Господи!") вик. П. Радко), „Чом, чом, земле моя" (вик. чоловіче тріо), „Шов козак потайком" (вик. М. Глинка, І. Головата). Крім цього: „Даруй на прощання", романс (вик. Б. Дніпровий), „українська фантазія", вик. оркестра. „Ой чого ти, тополенько, не цвітеш", вірш О. Олеся — читає Євгенія Чайка й „Осика", українську народну легенду, оповиту казковістю, насичену мотивами незвичности і чудодійности — ії по-мистецьки виконує рівнож згадана мисткиня української сцени, одна з найкращих у вільному світі. „Ой, як же любо серце забилось...", дует з муз. комедії „Пошились у дурні", слова і музика М. Кропивницького виконують: М. Глинка, П. Радко в супров. оркестри. Віддавна в нашому народі існує традиція, що дівчина виходячи заміж, заквітчується барвінком і тому-то барвінок став квіткою дівочої долі, дівочих мрій. „Барвіночки", слова і музика Бориса Дніпрового, виконує М. Глинка й І. Головата в супроводі оркестри, речитатив — Леся Діпрова, подає його переконливо по-акторськи. Борис Дніпровий, як автор тексту і музики пісні „Дівчата українчочки" (другої платівки під цією назвою) присвятив цю пісню „українським дівчатам, які рідною піснею несуть у світ славу землі української". Він також стверджує, що „коли радісна, чи сумовита, але завжди повна чару, забринить українська дівоча пісня, вона хвилює і зігріває людські серця". У поглядах — продовжає він — і усміщці награних дівчат є подих української землі, а у віночках, різнокольорових стрічках і вишиванках відбивається краса степових трав, гірських смерек і квітучих садів України. Тому-то чи в концертах, чи на телебаченні, чи в будь-якій іншій імпрезі, в якій частині світу це не було б, як тільки з'являться засвітчані, як веснянки у своїх мальовничих одягах, українські дівчата, вони зразу привертають до себе увагу. Потвердженням цього є мистецьке оформлення цієї платівки — фотомонтаж Петра Шкурки. (Мистецьке оформлення „Ясенів" виконав Володимир Беднарськвий). На платівці „Дівчата українчочки" записані чи-пак награні або насп'вані — з українських народних пісень: „Ой плили гусоньки", „Ой ходила дівчина бережком", „Вкінці греблі шумлять верби"; вик. М. Глинка й І. Головата в супроводі оркестри. „Українські візерунки" виконує оркестра. „Як у літнім небі зорі запалають", слова і музика Б. Дніпрового виконує мішаний квінтет: Глинка, Головата, Радко, Дніпровий, Кривенький. Всі вони вдержуються на професійному рівні. Бас-соліст Степан Кривенький у пісні „Ой чого ти, Дніпре" заспівив нас, що масмо до діла із ще одним непересічним співаком. Його голос звучить упевнено, сильно, а надівсе, це голос приємного тембру. На цій платівці є чотири пісні, що їх виконує відомий бандурист-співак Володимир Луців у власному супроводі на бандурі („Ой ти дівчино, зарученая", „Встає хмара з-за Лиману", „Повій вітре на Вкраїну"), і жартівлива „Садом, садом кумасенько". Про виконання пісень Луцева записано; про нього бо вже писали і постійно пишуть фахові музичні рецензенти. Прикрасою цієї платівки є також „Айстри", мелодеклямація у виконанні Є. Чайки. Всі, що набудуть ці платівки матимуть багато приємности і радости, напевно не менше від автора цієї нотатки.

Клим Ярославський

„Правда" нападає західних критиків совєтської економіки

Москва.—„Правда", офіційоз комуністичної партії ССCP, у вівторок, 10-го лютого, закинула західним критикам, що вони „спотворюють" економічну ситуацію в Совєтському Союзі, зокрема ситуацію в сільськогосподарському секторі. Називаючи західних спеціялістів „буржуазними фальсифікаторами", які, мовляв, не є тільки критиками, але також „ідеологічними та політичними ворогами соціялізму", комуністична газета твердила, що ці критики „підхоплюють будь-які фабрикації у їхній заслінеслій ненависті до майбутности людства". Офіціоз совєтської компартії твердить, що свою „безпідставною" критикою економічної ситуації в СССР західні коментатори стараються відвернути увагу від економічних проблем Заходу.

Поганий минулорічний урожай в Совєтському Союзі „Правда" старається пояснити не тільки посухою, але також тим, що II світова війна спричинила велику шкоду в деяких частинах СССР, зокрема в родючих районах України та південної Росії. Автор статті, Георгій Хромушін, доктор економічних наук, твердить, що якщо взяти фарму в ЗСА і порівняти її до совєтського колгоспу, який находиться в подібній кліматичній зоні і має такої самої якости землю, то совєтський колгосп є більш продуктивний. Хромушін зокрема подає як приклади колгосп і радгоспи в Україні та на Кубані. Автор також оборонює совєтську систему колективного сільського господарства, твердячи, що від 1928-го року до 1970-го продуктивність зросла в три рази і твердить, що без колективізації такі здобутки були б неможливими. Між іншим, того самого дня, тобто у вівторок, 10-го лютого, Джон Кнебель, заступник секретаря сільського господарства ЗСА, заявив, що Вашінгтон передбачає, що Москва цієї весни закупить додаткову кількість зерна від Америки.

„Правда" зареагувала на коментарі в західній пресі, бо в цих коментарях зазначено, що поганий минулорічний урожай був спричинений не тільки посухою, але також „типовою для СССР" неефективністю центрального плянування.

Свято Державности в Клівленді

Клівленд, Огайо (смб) — В неділю, 1-го лютого 1976 тут, у просторій авдиторії школи „Нормандії" відбувся у Пармі Святочний концерт для відзначення 58-их роковин проголошення Державности України. Відкривши програму, голова Громадського комітету, мгр В. Ліщинецький провів Святковий Апель місцевих комбатантських і молодечих організацій, під час якого відчитано IV-ий Універсал. Американський гимн відспівала Оксана Рошецька, під акомпаніямент Люби Дмитрик. Проклямації Українського Дня Незалежности, видані губернатором стейту Огайо й посадниками міст Клівленду й Парми, відчитав голова Відділу УККА-УЗО, д-р Богдан Футей. Мистецьку частину свята виповнили гостинні виступи дівочого хору „Веснівка" при Святомиколаївській Школі Українознавства з Торонта, під диригуванням Квітки Зорич-Кондрацької. Святкову доповідь виголосив о. прот. Федір Коваленко. Визначивши дату 22-го січня 1918-19 років, років, як зворотну точку модерної історії української нації доповідач подав низку критичних завваг, щодо яких, шляхом одних наших сучасних змагань до незалежности підкреслюючи, що колеса історії нестримно котяться і колись ми не прокинемось із байдужости й отупіння, ці колеса готові нас розчавити. Тому він закликав загал до зосередженої дії й максимальних зусиль на всіх ділянках нашого життя та до виелімінування помилок, зроблених у минулому. Багата на конструктивні думки й висновки промова викликала спонтанні оплески. Слідувало вручення Шевченківської Грамоти Волі приятелеві українців, сенаторові Робертові Тефтові мол. що його перебрав представник Екзекутиви УККА і президент УНСоюзу, Иосиф Лисогір у присутності кол. голів УЗО. Опісля проф. Тарас Шмагала, екзекутивний асистент сен. Тефта, відчитав листа від президента ЗСА, Джералда Форда, раніше нагородженого Шевченківською Грамотою, із гратуляціями для сенатора, з приводу його відзначення. Сенатор Р. Тефт, внук 27-го президента ЗСА, Вілліяма Г. Тефта, закінчив цю точку програми словом подяки.

Хор „Веснівка" запрезентував себе стилевим молодечим вокальним ансамблем, якому публіка не щадила оплесків. Ефект завершували багаті, стилізовані одяги хористок і добрий музичний супровід у виконанні Вікторії Мазур. Представник посадника Клівленду Ралфа Перка, Вацлав Гивнар, передав на руки диригента хору, Квітки Зорич-Кондрацької, як вияв признання „Веснівці", ключ від міста. Національним гимном закінчено ці святкування, на які, не зважаючи на сніговію, прибуло біля тисячі учасників. Після Святкового Концерту відбулось для Торонтських гостей прийняття.

Праця Об'єднаного Комітету УЖО в Чікаґо

Українське зорганізоване жіноцтво в Чікаґо, за ініціативою Окружної Управи Союзу Українок Америки, покликали до життя Комітет складений з усіх українських жіночих організацій цього міста для відзначення Року Української Жінки. Ці відзначування започатковано концертом співачки Ренати Бабак, який відбувся з повним успіхом 7-го червня 1975 року.

Після літніх вакаційних місяців — голова Ділового комітету Дарія Маркусь скликала на спільне засідання представниць усіх жіночих організацій 3-го вересня м. р., і подаючи звіт із відбутого концерту, познайомила присявних з дальшим пляном праці Об'єднаного Комітету, а саме влаштування маніфестації-святкувань для відзначення української жінки політв'язня. На прохання Д. Маркусь звільнили її з дальшого очолювання Комітету — приявні представниці жіночих організацій вибрали Діловий комітет для влаштування згаданих святкувань, який очолила Надія Голяш (ОЖЧСУ). Члени Комітету: Євгенія Верес (УЗХ), Сузанна Казанівська (Сестрицтво при соборі св. Володимира і Ольги) — заступниці голови, Ольга Люшняк (Католицька Акція Жінок при Катедрі св. о. Миколая) — секретар, Евстахія Струтинська (СУА) — зовнішні зв'язки, Марія Наваринська (СУА) — внутрішні зв'язки.

Цей Комітет, згідно з рішенням представниць всіх організацій, влаштував 28-го вересня 1975 р. Віче присвячене українським жінкам-політв'язням, яке попередили молебні у всіх українських церквах та відповідна реклама в пресі і радіо. Віче відбулося в авдиторії школи Шопена з участю жіночих та молодечих організацій, які прибули з прапорами до спільного апелю. Голова Комітету Н. Голяш відкрила віче коротким словом, а головну доповідь „Жінка в обороні волі" виголосила професор д-р Марія Овчаренко. Відтак Р. Турянська рецитувала Клена „Молитва за поневолених" і відчитала привітальну телеграму нашим сестрам-страдницям, яку рішено вислати їм на засланнях. Віче закінчено відчитанням Резолюції головою Комітету Н. Голяш та відспіванням гимну. Це був поклін українського жіноцтва в Чікаґо тим, що терплять в совєтських каторгах, проте не здаються і не каються.

Перед вічем продавано відповідно приготовані жетони, збирано підписи-петиції в обороні поневолених жінок, як також вислано памфлети в англійській мові до американських політичних провідників та професорів університетів.

На ліквідаційних сходинах Комітету, що відбулися 3-го грудня 1975 р. — рішено, на пропозицію Дарії Маркусь, не розв'язувати Комітету, залишити його при ділі і хоч раз врік зійтися для спільного плянування імпрез чи інших дій українського жіноцтва, як також для спільної виміни думок та праці в своїх товариствах. Такі наступні сходини припоручено скликати голові УЗХ Євгенії Верес у вересні 1976 року.

Одночасно приявні ухвалили розподіл придбаних фондів, а це: для Комітету Оборони Валентина Мороза у Вашінгтоні 500 дол., до Міжнародної Амнестії в Ню Йорку 250 дол., на могили визначних жінок бл. п. Олени Лотоцької і бл. п. І. Павликовської замість нев'янучого вінка 100 дол., на потреби СФУЖО. Якщо Трибуза з осідком в Мехіко Сіті зацікавиться справою жінок політв'язнів, тоді пізніше їм там також 100 дол. Комітет передасть на потреби звільненого Леоніда Плюща 1000 дол. Готівка, яка залишається в банку повинна бути зужита виключно на фонд оборони українських політв'язнів.

Архіви зі святкувань Року Української Жінки мають бути передані до українського музею в Чікаґо.

Рік Української Жінки добігає до кінця. Однаке праця Комітету мусить продовжуватися дальшими запляннованими акціями, низкою імпрез в поклоні жінкам політичним в'язням, бо заплянована акція в Році Української Жінки мас стати засобом боротьби з російсько-комуністичною системою та її поневоленням. Досі вся праця Комітету „Року Української Жінки" увінчалася великим успіхом, як моральним так і матеріяльним. Тож продовжуймо її в ім'я тих, що терплять за нашу волю і нового всього народу. Праця Комітету Року Української Жінки закінчиться аж тоді, як впаде тюрма народів, а на її руїнах зійде сонце волі для українського і всіх поневолених народів загарбницькою Москвою.

Рома Турянська

Шкільні імпрези при парохії під Покровом Божої Матері в Озон Парку

Восьмиклясова суботня Школа Українознавства при українській католицькій парохії в Озоні Парку в Квінсі, Н. Й. під проводом місцевого пароха о. крилошанина Любомира Мудрого та вчителів Івана Юрченка, Алли Кіпи, Ольги Балабан, Ірини Гарматій і Романа Мізура проявляє значні поступи не тільки у вивченні української культури рідною мовою, але також виступає з показом своїх досягнень перед своїми рідними та громадою. І так у різдвяному сезоні молодь під проводом учителів у неділю 20-го грудня ц. р. улаштувала Святомиколаївський вечір. Він складався з деклямацій, які попередило слово отця пароха про вагу вивчання рідної мови та культури, як засобу служби своєму Народові й Церкві в майбутньому. Віршем Леоніда Полтави „Запрошення" (учні І. кляси) започатковано деклямації. За цим слідували вірші „Святий Миколай іде" (2-го кл.), „Різдво" Лесі Храплиєвої (3-тя кл.), „Зима" Діми (4-та кл.). Далі шкільний хор під проводом п. Кіпи відспівав три різдвяні пісні: „Різдво", „Ялинка" (невідомого автора з рідних земель) і „Тиха ніч". Опісля окремі старших кляс учні віддеклямували вірші: „З Різдвом Христовим" Я. Вільшенка, „Юрчик не може спати" М. Маморського, „Сніг мов казка" та „Легенда про Святого Миколая".

Після перерви, під час якої Батьківський кружок гостив учнів, батьків і гостей, що заповнили церковну залу, смачними перекусками, учні відіграли сценку „Святий Миколай межи школярами", приготовану проф. І. Юрченком. Це до шкільної залі, де учні говували свої лекції, вбіг чортик, намовляючи їх не вчитися рідної мови, не слухати батьків і старших. Та перешкодили йому ангели, що попередили прихід св. Миколая, який, прийшов до дітей, опрокинув чортиківські затії, прогнав чортика та вислухав привітального співу „Ой, хто, хто Миколая любить..." (відспівав шк. хор); Небесний Угодник повчив дітей, як належить вчитися і служити своїй Церкві та Народові. Тоді роздав він дарунки чемним дітям та їхнім батькам.

Друга імпреза — це попис учнів школи хореографії та національних танків у школі п-і Кунинської-Шемеровської при нашій парохії. Вона відбулася в понеділок, 21-го грудня м. р. при численно зібраній публиці. Спершу відбулася зустріч батьків, із учителькою та її учнями при святковій перекусці, а потім попис учнів, під час якого крім вивчених танків пописувалися також і танками власного укладу. Тут саме виявився педагогічний хист учительки хореографії і головно народних танків, що є одним із засобів національного виховання і збереження нашої самобутности з допомогою нашої молоді, що не бачила рідного краю, в такий спосіб учиться пізнавати його культурні скарби і любити його. На закінчення батьки учнів та гості дякували п. Шмериковській за її віддану працю над вихованням молоді. Батьки і гості згадували також із вдячністю для виховників нашої молоді Святомиколаївську імпрезу.

В. Л.

З діяльности Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

Авторський вечір Оксани Рудакевич

Літературно - Мистецький Клюб в Ню Йорку при співпраці 64-го Відділу Союзу Українок Америки в п'ятницю 5-го грудня 1975 р. влаштував в своїх приміщеннях авторський вечір акторки і письменниці, Оксани Рудакевич, з нагоди появи книжки „Щастя-долі ми бажаємо". Деклямувала свої поезії і читала прозові нариси сама авторка, а допомагав їй у цьому чоловік, Ярослав Пінот-Рудакевич. Вступне слово про авторку виголосила Христина Навроцька. Ольга Шеметило збагатила вечір грою на фортепіяні.

Перед своїм вступним словом, Христина Навроцька згадала з великою пошаною недавно померлу колишню голову Союзу Українок Америки сл. п. Олену Лотацьку, якій Оксана Рудакевич присвятила вірш „Пані в чорному". Присутні піднялися з місць і вшанували пам'ять Покійної тихою згадкою.

Христина Навроцька представила авторку, як письменницю легкого жанру, що володіє своїм пером з усміхом і з гумором, деколи з легкою сатирою, підхоплюючи правдиві картини-сцени з побутового життя, що викликують погідний настрій в читача.

Авторка рецитувала деякі свої вірші, а опісля на зміну з Пінот-Рудакевичем відчитала прозові нариси: „Мені однаково", „Великдень", „Союзівка", сатиру про „Союз Українок", вкінці переведи діялог „Чоловік з жінкою" та інше, за що присутні нагородили їх рясними оплесками. Маєстро Степан Крижанівський поділився своїми театральними споминами про Оксану Рудакевич, згадуючи з гумором, „на весело", її театральну одіссею як авторка присвятила велику частину життя і свого серця — українському театрові. З черги Ольга Шеметило відіграла сонату Бетговена Ф-дур і Дебюссі „Затоплений Собор".

Українське поселення в Бразилії

Від десяти років Головна Управа Союзу Українок Америки веде дуже корисну і патріотичну діяльність в ділянці стипендіяльної допомоги студентам вищих шкіл у Бразилії, що не можуть із власних фондів продовжувати своїх студій з огляду на високі оплати на університетах та інших вищих школах. Заробітки в Бразилії невеликі, ще й валюта не та що в ЗСА наші поселенці по більшій частині рільники, але без модерного рільничого устаткування, і не в силі добитися більших прибутків, тому їм важко висилати своїх дітей до великих міст, на науку у вищих школах.

Ця незвичайно потрібна, патріотична-суспільна діяльність Союзу Українок повинна найти якнайширшу і найбільш ефективну підтримку української громади Америки і Канади, а всі ближчі інформації про цю важливу справу можна отримати у Відділах Союзу Українок Америки. Під теперішню пору, ця акція охоплює поверх 160 студентів вищих навчальних шкіл Бразилії. Всі вони отримують стипендії прямо від СУА, або від своїх патронів, що ними опікуються і уможливлюють їм своєю підтримкою дальшу науку.

Щоб на місці розвідати цю справу і провірити її успішність, Головна Управа СУА вислала була до Бразилії свою делегатку, д-р Теодозію Савицьку з Філядельфії. З делегаткою поїхала туди з добрим фотоапаратом для товариства матері донька, Аніса-Гандзя Савицька, що й була гостем у Літературно-Мистецьким Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю 12-го грудня 1975 р., з докладом про українські справи в Бразилії і про студентів-стипендіятів, ілюструючи поїздку гарними, кольоровими прозірками. Сама вона є доктораткою в одному з університетів в ЗСА, закінчує свої студії в ділянці американсько-китайських відносин, знає добре китайську, французьку й англійську мови. Так само прекрасно володіє українською.

Присутні з великим зацікавленням оглядали на великім екрані гарні українські церкви, школи, що їх ведуть сестри ССВ., візиту в в синтемі Кир Маринові [illegible] прізвищ з студентами - стипендіятами, і багато інших прозірок з українського побуту в Бразилії.

Після доповіді і показу прозірок до панни Гандзі ряд запитів на які вона давала вичерпні відповіді. Забирали голос д-р Роман Осінчук, д-р Петро Гой та інші. Після закінчення програми вечора, голова Клюбу, інж. Іван Жуковський, щиро подякував авторці вечора за цінну доповідь і гарні прозірки, а всім присутнім за участь.

Б. Б.

Десятиліття 81-го Відділу СУА в Детройті

Однією з наймолодших віком установою у Детройті, мабуть, є 81-ий Відділ Союзу Українок Америки ім. Олени Степанів. Йому ледве проминуло 10 років від часу заснування. Відділ об'єднує жіноцтво різних прошарків суспільства і він відомий у громаді із своєї живої та багатогранної активности.

У неділю, 7-го грудня 1975 року, у залі Українкої Мічиґенської Ліги, його десятиріччя відзначено Ювілейним Бенкетом.

Програму Бенкету вступним словом відкрила голова Відділу Дарія Яворівська, вітаючи численно зібраних учасників, серед них представниць СФУЖО, Окружної Ради і Відділів СУА та репрезентантів інших суспільно - громадських установ. Згодом, у ході святково-бенкетової частини представниці складали привіти від своїх установ. Обильну вечерю поблагословив і вступну молитву провів о. прот. Нестор Столярчук.

Дбайливо підготовану святково-вокальну частину бенкету, чергуючись проводили Тетяна Назаренко і мгр Олена Лісківська. Поему власного укладу з нагоди ювілею Відділу продеклямувала Марія Лазарчук. Рясними оплесками приявні нагородили молоденьку деклязматорку Христю Гладиш. З повною насолодою приявні сприйняли виступ молодої співачки-бандуристки Марії Назаренко, а згодом її батька бандуриста-віртуоза Григорія Назаренка у сольо-співі та в дуеті. Актуальні нариси Гриця Зозулі, з повним доперу прочитав з наддатками Євген Василина.

Святкову промову виголосила передова членкиня коджнорічної управи Відділу Ірина Чучман. У короткій промові прелегентка насвітлила пройдене десятиліття. Це були роки проблем, наполегливої праці та успіхів. Лише завдяки жертвенній праці переважаючої більшости членкинь, Відділ осягав щораз то нові успіхи.

Увесь час у Відділі була тенденція стати взірцевим на терені Детройту. То ж перш усього, виконуючи всі зобов'язання, доручення та директиви Централі, допомагав здійснювати загальні ідеї СУА. На терені Детройту цей Відділ увійшов у склад Окружної Ради СуА. Повною співпрацею з іншими складовими відділами допомагав здійснювати намічені пляни праці зорганізованого жіноцтва в цій Раді. Став членом Українського Конгресового Комітету. Висилав делегаток на Конвенції СУА, Єдиний на терені Детройту успішно співпрацював спершу із 175-им Відділом Українського Народного Союзу, а відтак з Окружним Комітетом УНС. В Американських чи міжнаціональних суспільних колах при кожній нагоді популяризував українську культуру. Це відноситься до співучасти у різного роду фестивалях, виставках народної творчости чи пак мистецтва. Щорічна участь в українському фестивалі в центрі міста Детройту збільшує фінансові засоби Відділу. Ці фінанси Відділ раціонально використовує на добродійні цілі, головно на допомогу потребуючим, а також на виховні цілі. Від ряду літ Відділ опікується дитячою світличкою під проводом фахових виховниць. Сьогодні світличка є під опікою Тетяни Назаренко. Здобуті важкою працею членкинь фінанси уможливлюють на доволі широку скалю вести допомогову акцію. Слід звернути увагу, що вислано 14 більших посилок жертвам повені в Україні; 44 посилки до Югославії; 7 до Польщі. Також час-до-часу за посередництвом Відділ висилає в Україну пакети для конечно потребуючих. Під сучасну пору Відділ найбільше допомагає українцям в Бразилії, висилаючи регулярно посилки з одягом. До Колегії св. Ольги, Царя-Христа та інших висилає книжки та грошові допомоги. Окремо, вже через три роки оплачує повну стипендію, 150 дол. річно, одній учениці в Колегії св. Ольги в Бразилії. Допомагає також потребуючим на терені Детройту, головно людям старшим, самітним та хворим. В минулому році референт суспільної опіки Відділу Марія Собко вела допомогову акцію ще з більшим успіхом як в минулих роках.

Одним із багатьох успішних засобів показу зразків української народної ноші є лялька у цих строях. У Відділі є декілька членкинь, що вирізняються особливою здібністю та знанням у цій ділянці. Вони вишили та пошили на ляльки зразки народної ноші з Буковини, Волині, Закарпаття, Гуцульщини, Київщини, Полтавщини, Лемківщини та інші. Ляльки на різних виставках звертають на себе увагу багатьох глядачів, зокрема мистецьких кіл українців та інших національних груп. Присутні на бенкеті мали змогу оглянути ці ляльки, а також особливі зразки вишивок, малювання, кераміки тощо, якими була прикрашена ціла заля.

Подібно як інші того року установи, Відділ улаштував внутрішньо-організаційні та громадські імпрези. Побіч Свят-Вечорів, свячених, рефератів на різні теми, слід згадати важливіші загально-громадські, а саме: Волинський вечір, Закарпатський вечір, Самвидав в Україні Святкові Академії в честь Лесі Українки і Олени Степанів, організування виступу ансамблю з Клівленду, що поставив в Детройті „Запорожець за Дунаєм" та цілий ряд інших.

Насвітлина в короткій промові діяльність Відділу на протязі десятиліття вказує, що Відділ гідно виконував свою громадську повинність і тим виявив себе хосенною установою. Це вислід повної гармонії управи з членством, а що важливіше працьовитости переважаючої більшости членкинь.

У заключному слові голова Дарія Яворівська висловила подяку за участь присутним, зокрема паням-гостям з Окружної Ради та інших Відділів СУА Р. Дигдалові, С. Дуб, А. Волкер, С. Пакула, М. Честух та інших. Особливу подяку вона склала господарським референткам Відділу Олі Ніньовській і П. Василині за підготову бенкету та всім іншим членкиням за труд у підготову та переведення цієї наскрізь успішної імпрези, яка додала наснаги до дальшої праці на наступне десятиліття.

Н. Н.

Епізод з життя пок. д-ра Олександра Саноцького

У р. 1935 я як адвокат перенісся зі Львова до Надвірної. Тут замешкав я при вул. 3-го Мая біля староства і суду в будинку, в якім урядував українець нотар Заячківський поки не усунула його з Надвірної польська влада.

Згідно зі звичаєм, відбув я ряд візит у місцевих адвокатів. Українців адвокатів було трьох: д-р Саноцький, — автохтон д-р Миколайчук і д-р Банах. З жидівських адвокатів пригадую д-рів Кальмуса, Шаля, Арцта, Дірнфельда і Рагера. Мабуть, що було їх більше. Складаючи візиту д-рові Саноцькому я скоро зрозумів, що Надвірна — це Саноцькі, — а Саноцькі — це Надвірна. У подружжя Саноцьких була дочка Лідія і син Олександер. Хоча у нього була легка слухова недиспозиція був повний творчої динаміки. Він допомагав своєму батькові в канцелярії, вів книговодство в українській кредитовій касі, належав до усіх місцевих українських товариств, зокрема був членом управи повітового Лугу.

Надвірна містечко з кількома тисячами мешканців, лежала мальовничо над надвірнянською рікою Бистрицею. Тут схрещувались доли з горами, що позначувалось у ноші мешканців. Тут находились нафтові терени в Битькові і Пасічній. У Надвірній був чинний великий тартак. Сюдою йшла дорога біля руїн старого замку Куропатвів до Пнів'я, Пасічної, Зеленої, Рафайлової — то знову через Молодьків, біля руїн Скиту Манявського у Солотвину. Та річ не у топографії. — Тут, у Надвірній жили патріотичні міщанські родини Костиків, Григорашів, Гриценків, Кочержуків, Гриценків, Хроменків, Водославських, Килиманів, Іванкових та інших.

Під час 2-ої світ. війни, коли через Надвірну перевалилась навала большевицька, а потім німецько-гітлерівська, — українці Надвірної сильно потерпіли. За польських часів патріотичне міщанство було добре зорганізоване — молодь, головно у „Лузі" рух. спорт. товаристві.

Пригадую таку подію: одного літнього дня, Повітова Управа „Луги", головою якої був д-р В. Банах (хоча не військовик), зарядила в Надвірній вправи „Лугів" з поодиноких місцевостей. Вправляли дівчата і юнаки. Раптом, — Олько Саноцький піддав думку, щоб усі Лугові відділи вийшли з поляни на головну вулицю в напрямі до Староства. — Ми вийшли таким порядком, що поруч повіт. голови д-р Банаха, йшов в луговім однострою, з одною золотою звіздкою на комірі, Олько Саноцький, біля нього йшов я, ветеран українських армій, — сотник Франц Борис к. командир кінноти при Січ. Стрільцях, четар М. Демянчук. Всі ми мали старшинські відзнаки Української Галицької Армії, і йшли як пристало на військовиків. На переді з'явилася кінна чота луговиків. У місті вчинивсь гамір, метушня. Олько вдоволено підсміхався. Та тут, перед будинком староства загородив луговикам дорогу сильний відділ польської поліції. — До команди повітового „Лугу" вибіг віцестароста Цайс викрикуючи: „Панове — цо ви робіце! прошем сєв розейсць!".

Одначе Олько дав знак, щоб не розходитися, одначе зійти на оболоння ріки Бистриці і там дальше вправляти. Так і сталося.

Що опісля були поліційні доходження, переслухання — це річ зрозуміла. Престиж „Лугів" був збережений.

Згадуючи надвірнянських громадян згадаємо священиків, патріотів, о. Кучму, о. Шевчука, о. Голіватого, купця Свища, популярну п-і Дмитрикову, що жила біля церкви, інж. Цибрівського якого застрілили німці, чоловіка Лідії Саноцької д-ра Ярослава Кучерського, якого розстріляло ґестапо за це, що лікував упівців, — луговика Хроменка, що його замучило ґестапо в Кракові, — адвокатів д-р Банаха і Николайчука, що їх вивезли большевики у Донбас, де по них і слід загинув. За часів володіння кривого Крюгера в Станиславові — а ще перед тим з рук большевицьких посіпак вигинув в Надвірній весь український, патротичний актив. На склоні однієї гори по дорозі у місто найдено могилу з десятками убитих українців-надвірнян.

Я вів мою адвокатську канцелярію декілька років в Грубешові на Холмщині, а опісля в Болехові.

Вже тут, на еміграції стрічав я Олька Саноцького, мого доброго друга з Надвірної. Все усміхнений, чемний, як на правдивого джентелмена пристало. Стрічав я теж його дружину Емілію з дому Гриценко. Ми згадували давні часи спільно пережиті в рядах „Лугу" у Надвірній. ти, що він, Олько, відійшов від нашої громади. Я бачу

А тепер, не хочеться вірийого постать, усміхнену, довірливу, — постать загально любленого Олька Саноцького з Надвірної.

Ярослав Гриневич

ОВФ та їхня діяльність у Гартфорді

Завдяки дружній співпраці Організацій Визвольного Фронту міста Гартфорду, з цілою певністю можна сказати, що тут існує моноліт української самостійницької думки, який стояв і стоїть на сторожі правди Оборони України, кожночасно будучи на сторожі її доброго імени і слави минувшини, насвітлюючи у відповідних моментах і місцях поодинокі історичні фрагменти її боротьби змагання до волі.

Це завдання з честю виконують поодинокі організації, жертвуючи при тому не тільки потрібний час праці, але й несуть кожночасну матеріяльну допомогу, засвідчуючи тим своє ідейне пов'язання та політичну зрілість. Своєю примірною працею та пожертвами є гідним прикладом до наслідування тим членам нашої спільноти, що доза щоденною працею та особистим життям, нічого більше не знають і не хочуть чути. А шкода! В пропорційному відношенні вони становлять доволі велику аритметичну величину, з якої українська визвольна справа не користає.

Реасумуючи працю ОВФ-ту ствeрджую, що стоїть вона на висоті своїх завдань під кожним оглядом зокрема, а якщо б ще взяти під увагу відносно невелике число її активістів, то в результаті побачимо їхню надмірно жертвенну працю і консеквентність до неї.

Можна б вичислити ряд пророблeної корисної праці та її добрих наслідків, але про те іншим разом. Сьогодні згадаю лише один добрий та гідний до наслідування жест у відношенні до Фонду Оборони України.

Як щороку ОЗФ-ту влаштовують традиційний Маланчин вечір, який завжди добре зорганізований та свідомий громаді, проходить він успішно, так цього року 10-го січня відбулась Новорічна забава, яка випала з добрим моральним та матеріяльним успіхом, дохід з якої в сумі 1000 долярів призначено на Фонд Оборони України.

1.000 долярів може й не особливо велика сума, та у відношенні до нашої громади вона є гідною для відмічення, та зложення щиродружньої подяки всім тим подругам і друзям, які одноcгідно заявились за думкою, щоб цьогорічний дохід з Новорічної забави передати на Фонд Оборони України.

Ми рівнож вдячні нашому шановному громадянству за їхню повсякденну моральну й матеріяльну піддержку, та повне вирозуміння і прихильне відношення до нашої праці. Завдяки добре зорганізованій громаді ми можемо похвалитися нашими успіхами, що в результаті дає нам напругу до дальшої праці.

П. Ш.

Золотий Ювілей СУА в Ню Йорку

Заплановані і старанно підготовані відзначування 50-ліття СУА Округи Ню Йорку відбулися від 4-го - 11-го жовтня м. р. в т. зв. Тиждень Союзянки. В суботу 4-го жовтня в домівці СУА о год. 10-ій ранку голова Окружної Управи М. Томоруґ відкрила „Тиждень Союзянки" та представила панелісток Г. Мирошниченко-Кузьму, О. Кузьмович, та П. Книш. Панель на виховні теми зорганізувала і приготовила виховна референтка Окружної Управи Ню Йорку Н. Дума. П. Книш доповідала про виховання дітей у світличках і садочках. П-і Г. Мирошниченко-Кузьма вказала на великий вплив, який має музика для дітей дошкільного віку. О. Кузьмович в загальному насвітлила виховання молоді в сучасних обставинах.

В неділю 5-го жовтня о год. 12-ій в церкві св. Юра відправилася Служба Божа в намірення СУА, а відтак о год. 2-ій в Народному Домі відбулася святочна програма. Першою точкою програми був вірш „Отче Наш", написаний Зоєю Когіут, відчитала О. Гасцька. Відтак голова Окружної Управи СУА в Ню Йорку М. Томоруґ, відкриваючи програму згадала про корисну діяльність СУА, та повстанням і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять тих союзянок які від нас відійшли. Святочне слово виголосила культурно - освітня референтка Головної Управи СУА Люба Волинець, яка подала історію СУА від заснування аж посьогодні, вказуючи на працю, труднощі і осяги нашої організації. Заступниця голови Централі СУА Х. Навроцька склала привіт від головної Управи СУА і її голови І. Рожанківської а також від неприсутньої Лесі Різник, та приступлено до відзначення піонерок. Відзначення провели Х. Навроцька, І. Бенцаль почесна голова Окружної Управи та М. Томоруґ діюча голова.

Відзначено таких членок Округи Ню Йорк, Н. И.: довголітня членки СУА відзначені Ювілейною Конвенцією: членки 1-го Відділу: Пелагія Дерех, Марія Чарнецька, Катерина Дроздик. Членки 4-го Відділу: Кaролина Борак, Марія Ленчук, Юлія Піщак, Иоанна Пляшовецька. Членки 21-го Відділу: Розалія Андрушко, Евдокія Бурбурляк, Катерина Бурбель, Агафія Галас, Тессі Долбуш, Марія Зозуля, Анна Косців, Катерина Лебідь, Иозефина Маллі, Ева Малько, Марія Масник, Тетяна Мудрик-Курило, Анна Палащук, Марія Пашковська, Софія Посікіра, Ева Роговська, Марія Чума, Софія Якимець.

Членки 35 Відділу: Катерина Васло, Катерина Костишин, Розалія Косопій Марія Сташків.

Відзначені членки Округи Ню Йорк: Катерина Пелешок — почесна членка СУА — відзначена на 16-ій Конвенції СУА, Іванна Бенцаль — почесна голова Окружної Управи в Ню Йорку відзначена наЗ'їзді Округи 1974 р. Почесна членка СУА — відзначена на 17-ій Конвенції СУА.

У мистецькій частині програми взяла участь всім відома співачка Марія Лисогір, яка є головою 72-го Відділу СУА. Вона виконала чотири пісні: „Розвійтеся з вітром", Я. Степового, „Жита", — А. Гнатишина, „Діброво Зелена", українська народна пісня обрібки Гнатишина та „Любіть Україну". Фоменка, на фортепіяні акомпаньювала Каталіна Кукляр. Приємно було слухати милозвучного голосу нашої співачки — соловейка СУА, за що вдячна публіка наділила її рясними і невгаваючими оплесками.

Олена Гентіш, голова 82-го Відділу в гуморесці власного авторства дуже цікаво накреслила характеристичні риси, працю і осяги кожного Відділу нашої Округи, не поминула й Головної Управи та важливої події, купівлі дому СУА. За гумореску, що впровадила у веселий настрій приявних, авторка одержала довгі оплески.

Обжинковий танок вивів дівочий ансамбль „Верховинці" під керівництвом Д. Гензи при музичному супроводі квартету союзянок: О. Гентіш, І. Клим, О. Гасцької і З. Раковської. При фортепіяні маестро В. Гентіш. Обжинковий хоровід дівчат передав голові Округи, М. Томоруґ вінок із збіжжя пільних квітів, як символ збору праці за 50 літ. Українські обжинкові пісні в опрацюванні Ф. Колесс, монтажу Л. Крушельницького, за що належиться йому подяка від Окружної Управи СУА в Ню Йорку, як також подяка маестрові В. Гентішеві за фортепіяновий супровід. Обжинки — це була гарно виконана і рідко бачена точка, яка всім дуже подобалася. Святкування закінчено відспіванням гимну СУА. Програмою вміло проводила Марта Данилюк культурно-освітня референтка Окружної Управи СУА, Ню Йорк, яка разом із іншими референтками накреслила плян святкування та вклала найбільше праці і труду в його переведення. Після святочної програми і відзначення наших піонерок присутні перейли до Домівки СУА, де мали нагоду оглянути виставку СУА, Округи Ню Йорк, яка тривала цілий тиждень від 4 - 11 жовтня, та бодай частинно віддзеркалила велику працю СУА на протязі півстоліття. На виставці можна було побачити знімки, архіви, грамоти, програмки та процентові зіставлення.

В програму дальших відзначувань входив другий панель, який відбувся у середу, 8-го жовтня м. р. в Домівці СУА п.-н. „Звідомлення Учасників Міжнародної Жіночої Конференції у Мехіко". Доповідачі: Олена Процюк, Андрій Семотюк, Каміля Смородська, Оля Ставнича. Олена Процюк — розповіла про ролю жінок в різних державах світу та їх економічне положення. А. Семотюк займався підготовою летючок з інформаціями про Україну, а К. Смородська і О. Ставнича переводили особисті зустрічі з делеґатками.

Третій з черги панель відбувся у п'ятницю, 10-го жовтня м.р. в Домівці СУА. Це було „Висвітлення прозірок з подорожі до Бразилії" д-р Теодосії Савицької референтки Суспільної Опіки в Головній Управі СУА. Програму вечора відкрила голова Окр. Управи СУА М. Томуруґ і привітала присутніх, а відтак М. Цимбаліста референтка Сусп. Опіки Окр. Управи СУА в Ню Йорку представила Гандзю Савицьку доню д-ра Т. Савицької, яка разом з матір'ю відбула подорож до Бразилії та занялася фільмування. Озвучені прозірки — дуже гарні і цікаві та дають змогу бачити наших поселенців в Бразилії, їхнє життя та наших стипендистів. Після висвітлення прозірок Г. Савицька поінформувала зацікавлених осіб. З прозірок ми побачили, що наші емігранти в Бразилії задержують все що рідне, матеріяльна допомога для молоді є конечна, тому й акція для збільшення спонзорів конечна.

Завершенням наших святкувань були „Вишивані Вечерниці" які відбулися в Народному Домі при звуках оркестри п. Гірняка та співі І. Раковського. Аранжером забави була Рома Прийма-Богачевська, яка впровадила приємну та дружню атмосферу. Між численними гостями були: голова Централі СУА І. Рожанківська, головний редактор „Нашого Життя" У. Любович, письменниця із Австралії Зоя Когут та письменник М. Понеділок. Відбулася дефіляда вишивок, після якої жюрі в складі: Г. Кондука, О. Щур, І. Волосенко, А. Натина, Н. Кулинич — признали нагороди із дарунками. Нагороди за довгі сукні одержали: Р. Бабюк Рейні, С. Раковська, З. Рудик, О. Назар — признання. Нагороду за вишиваний комплект одержала О. Захарків, за коротку суконку М. Цимбаліста. Нагороду за вишивані блюзки одержали Д. Генза, І. Куровицька А. Сливка, а признання одержала У. Стельмах. Нагороди за чоловічі сорочки одержали: Р. Іваницький, В. Овчарук, а за вишивані краватки Р. Глух і М. Радович.

Під час забави відбулася виграна вишиваного торта та приготовано смачний буфет членками відділів нашої Округи.

Відзначування Золотого Ювілею СУА Ню Йорку пройшли з успіхом і величаво: вони дали нам можливість підрахувати наші осяги за минуле та дали заохоту до дальшої праці на майбутнє для добра української спільноти.

Лідія Магун

З військової літератури

ЛЕВ ШАНКОВСЬКИЙ: УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ, ВОЄННО-ІСТОРИЧНА СТУДІЯ, ВІННІПЕҐ, 1974

У видавництві Д. Микотюка у Вінніпезі появився п'ятий том праць про Українську Галицьку Армію. Перші чотири томи це матеріяли до історії УГА зі статтями старшин УГА про творення нашої Армії, її військові частини, фронтові дії, розпорядки Державного Секретаріяту Військових Справ та списки старших, а останній п'ятий том, який появився друком при кінці минулого 1975 року , це велика воєнно-історична студія, оперта на матеріялах попередніх чотирьох томів й багатім матеріялі, зібранім автором про наші воєнні змагання в роках 1918 — 20. Автор, Лев Шанковський, знаний зі своїх військово - історичних праць, дав у цій студії повну картину дій УГА у чотирьох основних частинах: 1. Воєнний потенціял Галицької Армії і її противників, 2. Народження і ріст УГА, 3. Стратегія УГА, 4. Організація й тактика УГА. Праця оперта на джерелах українських (99 позицій), англійських (18 поз.), польських (17) та німецьких й французьких (9). Ситуаційні теренові карти й таблиці доповнюють і унаглядкюють цю студію. Тут насвітлені позитиви й неґативи дій українських політичних й військових чинників, даючи одночасно аналізу фактів, які заіснували, там можливих наслідків, коли б наш політичний й військовий провід пішов був по іншій лінії акції. Автор з'ясовує вороже становище держав Антанти, щодо змагань Українського Уряду та до боротьби з большевиками, називаючи це становище „глупим", якого то вислову вжив був американський журналіст Генрі Алсберґ, що був на Україні осінню 1919 року. За цю глупоту держав Антанти згинули тисячі людей і пропали мільярди грошей.

Книгу, що має 396 сторінок друку перечитують з цікавістю ще останні могікани наших визвольних змагань, чи ті, що були хоч свідками цих подій. Її повинні перестудіювати й наші молоді дослідники минулого, бо з поданих там фактів можна навчитися, як оминути похибок і діяти в майбутньому, коли прийдеться знову стати зі зброєю в руках. Тут історія може стати дійсною матір'ю іля пізнання похибок, які робили діди й прадіди сучасного покоління.

З деякими поглядами автора Л. Шанковського можна не погоджуватися, бо вони не згідні з дійсними подіями. На сторінці 151 автор називає перехід військових частин Гірської Бригади УГА, літом 1919 р. на території Чехо-Словаччини дезерцією. В дійсності цей перехід був зумовлений браком амуніції, якої не доставлено на фронт в часі наступу польської армії. А що ж мав робити стрілець без набоїв? Також вислів, що переговори з поляками в Хирові 27-го березня 1919 р. скінчилися нічим, бо українська сторона відмовилася приняти польські пропозиції. В дійсності поляки на цій конференції, що відбулася в монастирі оо. Єзуїтів, у Бонковіцях біля Хирова, заявили, що вони не мають ніяких директив від мирової конференції в Парижі й тому не мають про що переговорювати, хоча наша делеґація прибула на цю конференцію з доручення мирової конференції. Полякам не було потреби переговорювати, бо на фронті була вже армія Галлєра, яка ішла на здобуття Галичини. Про перебіг конференції знаю з розповідей членів нашої делеґації ген. Ґембачів, мін. заграничних справ д-р М. Лозинський, о. Ф. Бонн), які повертаючи з конференції, були на обіді у нашій команді у Старому Самбор.

О. З. чет. УГА

Загальні збори Т-ва „Рідна Школа" в Детройті

Товариство „Рідна школа" зареєстрована організація стейтовими властями Мічиґену, відає виховно - навчальним сектором української громади східньої частини великого Детройту. В його рамках працює Школа Українознавства й дитяче передшкілля, 25-річчя існування яких сповнилося у жовтні 1975 року.

Про працю Управи Товариства в останньому діловому році, була мова на загальних зборах, відбутих в суботу, 29-го листопада 1975 року в будинку Українського Осередку.

Із 870 родин, коло 450 вплачують під час Різдва пожертви на українознавче шкільництво, а коло 150 є членами Товариства, що вплачують членські внески.

Управа влаштувала зустріч випускників школи з громадянством і рідношкільний баль в залі парохії св. Покрови, й святкове відначення 25-річчя школи в залі Вейнського університету. Відбулася теж вакаційна зустріч на Діброві. У квітні минулого року Товариство влаштувало своїм коштом прийняття і холодний буфет для учасників педагогічної конференції з Америки й Канади, в будинку парохіяльної школи.

Про фонди дбає фінансова референтура. У минулому році вона виплатила зі свого конта 5,100.00 дол. на збалянсовання бюджету Школи Українознавства. Одержали теж фінансову підтримку: Український Вільний Університет, рідношкільний гуртожиток в Мюнхені, курси української мови у Вейн університеті, Централя Опікунів, видавництво методичного підручника дошкільного виховання та ін.

Інформаційна референтура видала два числа „Вістей Рідної Школи" тиражем 900 прим. кожний, а перед новим шкільним роком, тиражем 5,000 прим., відозву до громадянства про потребу посилати дітей до рідної школи. Появилися друком теж багатотиражеві летючки з нагоди згаданих вище імпрез.

Згідно із звітом дирекції, в школі, в клясі передшкільній і в клясах від першої до 11-ої, навчається 251 учнів. Педагогічний склад: директор і 17 учителів, в тому числі — 3 священики й одна черниця.

Адміністратором школи є Батьківський комітет. Він завідує приміщенням (будинок публічної школи у Воррені, опікується бібліотекою і шкільним інвентарем та дає всебічну допомогу під час занять по суботах тощо. Комітет допомагає дирекції у підшукуванні нових учителів, а Товариству — у переді. Голова Комітету приймає участь у засіданнях Т-ва „Рідна Школа".

Після дискусії над звітами, на внесок Контрольної комісії, загальні збори схвалили старій Управі абсолюторію.

До нової Управи обрано: Осип Сливинський — голова, інж. Степан Білий — заступник та імпрезовий референт, Оксана Сливка — секретар і референт членства, Ілля Демків — референт господарський і коляди, мґр Ярослав Тарнавський — фінансовий референт, Володимир Кірик — кореспонденційний секретар, ред. Петро Рогатинський — пресовий референт. Члени: інж. Данило Березовський, Петро Вальнюк, Валентина Євич, Марія Кахній, Остап Павлюх і Роман Куропась.

Контрольна комісія: Мирослав Сявавко, Осип Кушнір, Іван Лотоцький. Товариський суд: проф. Пилип Гайда, Петро Мельникович.

О. С.

30-ліття Рімінськoї матури

Стояла нестерпна літня спека. Пекуче італійське сонце нещадно випалювало рештки трави та іншої зелені на аеродромі, на якому розклався табір військово-полонених вояків I Дивізії УНАрмії, поблизу міста Ріміні в Італії. Вітер ані повійне, ані шелесне. Здавалося все завмерло навколо, рух зупинився. Люди старалися сховатися від сонця або в шатрах, або десь у затінках. Земля напалена сонцем була така гаряча, що по неї босою ногою неможливо була ступити.

В таку пору дня невелика горстка молодих вояків сиділи в залі таборового театру і писали іспити зрілости. Сиділи вони майже без одягу. Піт заливав їм лиця, від надмірної духоти мусіло їм у голові і не могли вони як слід зосередитися на іспитових питаннях. Професори, які також були в такому ж стані як і студенти, ходили поміж рядами лавок і пильнували, щоб те, що було написано на іспитових паперах, була дійсно продуктом розумових зусиль і здібностей даного студента. Інакше то не буде жадною матурою. Проте, ніякі перешкоди не могли зупинити писання матурального іспиту. Кожний напружував максимум своїх розумових і фізичних зусиль і діло доведено до кінця.

Цей епізод залишився авторові цих рядків у пам'яті на ціле життя. Та не тільки мені, але всім нам 200 матуристам, які дослівно в поті чола здобували середню освіту в таких тяжких і неможливих обставинах. Ділялося це в липні 1946 р. у Ріміні й ось в наступному році сповниться 30 років як нам, тоді ще „зеленим" юнакам, без життьового досвіду, без реальних перспектив продовжувати здобувати вищу освіту, вручено матуральні свідоцтва й онолошено Іспитовою комісією, що кожен з нас є „гомо матурус", тобто зрілою людиною, яка має середню освіту.

Які ж причини, які обставини змусили нас здобувати середню освіту аж у таборі військово - полонених в Італії. На цю тему написано вже томи історичного матеріялу, і я не маю на меті все це повторювати. Проте, треба згадати деякі факти, які відносяться до цієї теми.

Використовуючи передгрозову тишу, під кінець 30-ох і на початку 40-их років, і відчуваючи, що збройний конфлікт між Німеччиною і Совєтським Союзом неминучий, українська тодішня молодь запопадливо кинулась набувати собі знання; вона пробувала зробити все, що була можливо в ті грізні часи. Одні пробували набути професію у технічних школах, інші йшли на студії в інститутах та університетах. Одначе, з вибухом війни все це обірвалось. Для багатьох воно закінчилось назавжди, одначе для невеликої горстки української молоді, яка по війні опинилася в таборі військово - полонених продовження навчання набрало іншої форми та іншого змісту.

Молодь у всіх часах і в усіх народів була і є завжди динамічною, рухливою. Вона прагнула нових відкрить, нових знань, вона прагнула пізнати життя. Це прагнення перший розпізнав покійний Архиєпископ Кир Іван Бучко, тодішній Апостольський Візитатор для українців у Західній Европі. За його порадою й вказівками зорганізовано в таборі українську гімназію. Для цієї мети покликано найкращі професійні сили тоді наявні в таборі під проводом тоді мґра Мирослава Борисюка. Про історію створення української гімназії в таборі була вже стаття в пресі, яку подав був д-р М. Борисюк, але варто обізнаним у цій справі людям ще подати до преси деякі відомості, просто як історичний матеріял для майбутніх дослідників.

Від того часу, друзі матуристи, пройшли довгі роки, багато води утекло в Дніпрі, великі зміни сталися у нашому рідному краю, багато змін сталося в цілому світі. Розбрелися ми з табору по всьому світі. Є ми і в Америці і в Канаді, в Англії, Італії і навіть у далекій Австралії. Більшість із нас мають свої родини, а дехто нас вже внуків. 30 років тому ми навіть і не уявляли, яке значення матиме для нас оте таборове матуральне свідоцтво, але факт, що виключно на основі того свідоцтва багато осягнуло ступінь доктора теології, філософії, медицини, дехто з нас осягнув становище професорів університетів, багато з нас є інженерами, технологами та іншими високо кваліфікованими пропрацівниками в різних ділянках технології та освіти. Багато з нас є підприємцями й бизнесменами, багато стоять на чолових місцях українського поселення. Ми є всюди і всі нас знають, як матуристів - дивізійників, з чого ми надзвичайно горді.

Наші достойні й улюблені професори докладали максимум зусиль, щоб передати своє знання нам. Вони працювали з нами без жадних учительських посібників, які конечні у всіх школах. Тут ми їм висловлюємо нашу щиру вдячність і глибоку пошану. На їхніх лекціях ми почули таке, що ми не могли б почути в тодішніх державних школах, зокрема на лекціях історії й літератури. Автор цих рядків, наприклад, буде вдячний професорові Степанові Маєру до кінця свого життя, що він вчив дійсну, правдиву історію України, а не історію Совєтського Союзу, яку мене попередньо вчили, і яка по суті є історією Росії, історією жорстоких імперських воєн і підбоїв вільних народів.

Не лише наші професори, але й ми не мали жадних підручників. Лекції ми записували на різних клаптиках паперу і вивчали їх майже напам'ять. Звичайним явищем для наших таборян було бачити багатьох із нас, як ми ходили полями, подалі від таборового гамору, і „кували" латину, історію, літературу та інше. Професори старалися допомогти нам як лише могли. Вони перевіряли наші знання під час щоденних лекцій через виклик до таблиці або відповідями з місця. Поза лекціями ж вони пробували організувати студентські гуртки. Так був зорганізований гурток античної грецької і римської культури, яким керували професори М. Борисюк і Томасевич, та гурток вищої математики, яким проводив проф. Олександер Монцібович. Саме проф. О. Монцібович був ініціятором створення матурального курсу ще в таборі Беллярія коло Ріміні. Всі наші професори віддали нам ввесь труд, без жадних користей для себе, щоб з нас вийшли люди і щоб ми щось доброго зробили для свого народу. Будемо їм вдячні і дай Боже, щоб їхні труди не пішли на марно, щоб їхні сподівання справдилися.

У 1976 році випадає також річниця 30-ліття створення Інституту Св. Иосафата в таборі. Автор цих рядків нічого не може писати про матуру в Інституті, бо він там не був. Проте, ми сподіваємось, що хтось з матурантів Інституту напише дещо на цю тему.

З нагоди обо повище згаданих річниць на сходинах діючого Організаційного комітету вирішено зробити зустріч матурантів гімназії й Інституту в Торонті, Канада зустріч заплянована на початок липня 1976 року, напередодні відкриття Світової Олімпіяди в Монтреалі.

Отже, друзі матуранти гімназії та Інституту! Плянуйте свої вакації в 1976 році,так, що ви могли приїхати на зустріч до Торонта. Є деякі справи до полагодження, які не можна вирішити без вашої згоди й допомоги. Зустрінемось, пригадаємо наші старі гімназійні часи, та помолимось разом за тих наших друзів і професорів, які вже відійшли з цього світу. А після зустрічі поїдемо в Монтреаль на Світову Олімпіяду.

Відгукніться друзі на адресу: Pawlo Hyzka, 415 Annette Street, Toronto, Ontario, Canada.

Микола Гринь

ПРОТОКОЛ

Нарад Річного Засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу яке відбулося в днях 19-го до 23-го травня 1975 року на „Союзівці" в Кергонксоні, Н. Й.

(8)

Звіт Головної Контрольної Комісії

(Продовження)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА Д-РА БОГДАНА Т. ГНАТЮКА З ПЕРЕВІРКИ СОЮЗІВКИ

Згідно з розподілом праці між контролерами, крім частинної провірки Головної Канцелярії, в діловому 1974 році я провів контролю-перевірку Союзівки за час від 1-го січня 1974 до 31-го грудня 1974 року. Перевірка, як і в минулих роках так і в діловому 1974 році охоплювала:

а) Перевірку рахункових і банкових книг.
б) Адміністрацію готелеву та інвентар товарів.
в) Стан будинків, плавальні басейни, тенісові корти, відбиванкові корти, грище для футболу й бейзболу, водну-каналізаційну систему та стан доріг.
г) Рух гостей на Союзівці в часі 1974 року.
ґ) Літні табори для дівчат і хлопців, курси українознавства, курси тенісові й розвагово - культурну працю на Союзівці.
д) Провірку інвентури всього майна Союзівки, а головно крамниці, кухні та алкоголевих напитків.

На основі точної перевірки головних касових книг приходів та виплат, підручних щоденних книг вплат і виплат та всіх рахункових трансакцій стверджую, що всі фінансові операції Союзівки є вписувані до рахункових книг прибутків і видатків є залучені відповідні прилоги, а за кожний день і місяці є виготовлені точно фінансові зіставлення. Рахункові книги дають докладний образ всіх фінансових операцій та фінансовий стан Союзівки.

ПРИБУТКИ І ВИДАТКИ ЗА 1974 РІК

Балянс на кінець звітового року 31-го грудня 1974 року

Прибутки:

Мешкання і харчування	$ 225,975.61		
Крамниця (торг)	33,535.48		
Вари (торг)	15,525.81		
Варн (торг)	66,827.44		
Податки (сейлес текс)			14,872.04
Різні			1,973.46
Разом:		$	358,709.84
Звороти		$	1,039.53
Чек (здепонований)			926.86
Позичка в УНСоюзі			15.000.00
Разом прибутки:		$	375,676.23

Видатки:

Платні (нет)	$	71,640.36
Харчі (закупи)		59,177.01
Вари (закупи)		28,530.84
Вара — Буфет		11,620.11
Крамниця (закуп товарів)		22,173.73
Видатки до кухні та їдальні		4,042.57
Прибрання кімнат		12,649.00
Податки від платень		25,690.84
Податки від товарів		14,767.98
Податки від реальностей		19,799.75
Обезпечення		7,975.10
Транспортації		2,160.91
Опал, газ, світло		25,917.09
Хворобове забезпечення службовиків		1,802.79
Правна опіка		739.34
Телефони		3,387.98
Канцелярійні витрати		1,309.25
Розваги: імпрези		1,761.84
Оголошення		1,308.69
Зворот		763.40
Направи і удержання		18,262.95
Разом готелеві видатки:	$	335,481.53
Звороти (УНС, чек, інш.)	$	16,966.39
Розбудова оселі		38,303.23
Меблі та устаткування кімнат		6,970.10
Разом видатки:	$	397,721.25

ПРИБУТКИ І ВИДАТКИ ПО МІСЯЦЯМ ЗА 1974 РІК

	Прибутки-депозити	Видатки
СІЧЕНЬ	$ 15,905.05	$ 25,869.96
ЛЮТИЙ	5,105.59	14,586.08
БЕРЕЗЕНЬ	1,440.37	11,591.76
КВІТЕНЬ	10,000.65	10,100.81
ТРАВЕНЬ	13,296.10	15,268.77
ЧЕРВЕНЬ	21,839.22	29,205.29
ЛИПЕНЬ	92,561.93	69,479.41
СЕРПЕНЬ	91,883.82	59,496.95
ВЕРЕСЕНЬ	66,706.69	67,510.90
ЖОВТЕНЬ	21,291.73	45,140.33
ЛИСТОПАД	10,721.78	29,799.85
ГРУДЕНЬ	24,923.30	19,671.14
разом	$ 375,676.23	$ 397,721.25
Позичка УНС	$ 15,000.00	
Зворот позички УНС		$ 15,000.00
Різні звороти	926.86	926.86
Зворот банк. вим.	1,039.53	1,039.53
Разом:	$ 358,709.84	$ 380,754.86

РОЗПОДІЛ ВИДАТКІВ СОЮЗІВКИ

Витрати Союзівки розподіляється на дві частині:

1. Оперативні витрати	$	352,447.92
2. а) Закуп інвентаря (меблі і т. п.)		6,970.10
б) Розбудова оселі		38,303.23
разом загальні видатки:	$	397,721.25

РАХУНОК ЧИСТОГО ПРИБУТКУ СОЮЗІВКИ І УЗГІДНЕННЯ БАНКОВИХ КОНТ

Валянс з 31-го грудня 1973 р.	$	41,029.32
Прибутки за 1974 рік		358,709.84
Разом:	$	399,739.16
Видатки за 1974 рік	$	380,754.86
Валянс на 31-го грудня 1974 р. (за банковим розрахунком)	$	18,984.30

Видатки за 1974 рік:

Розбудова оселі	$	38,303.23
Закуп меблів і т. п.		6,970.10
Разом:	$	45,273.33
Готелеві видатки	$	335,481.53
Разом видатки за 1974 рік		380,754.86
Разом прибутки за 1974 рік	$	358,709.84
Разом готелеві видатки за 1974 рік		335,481.53
Валянс до розрахунку чистого зиску	$	23,228.31
Разом прибутки за 1974 рік	$	358,709.84
Разом видатки за 1974 рік		380,754.86
Валянс 1974 рік (недобір)	$	22,045.02

Прибуткова готівка була депонована у двох банках і сальда в цих банках на день 31-го грудня 1974 року виносили:

1. Елленвіл Нац. Банк	$	13,033.04
2. Кінгстон Трост Комп.		5,951.26
Разом в банках на чекових контах		18,984.30
В готівці (каса Союзівки)		2,000.00
Разом:	$	20,984.30

Інвентаризація майна крамниці і бар:

а) Крамниця:

Інвентар з січня 1974 р.		$	10,248.06
Видатки — закуп в 1974 р.			22,173.73
Разом:		$	32,421.79
Інвентар (січень 1975 р.)			8,332.39
Видатки проданого товару — 1974 р.			24,089.40
Рахунок чистого прибутку — 1974 р.			35,207.64
Видатки за проданий товар			24,089.40
Чистий прихід за 1974 рік		$	11,118.24

б) Харчі:

Інвентар 1974 р.	$ 3,086.88	
Видатки в 1974 р.	$ 59,177.01	$ 62,263.89
Інвентар (січень 1975 р.)		2,762.50
Зужито харчів — 1974 р. на суму		59,501.39

в) Бари:

Інвентар 1974 р.	$ 7,076.96	
Видатки в 1974 р.	28,530.84	35,607.80
Інвентар (січень 1975 р.)		7,297.19
Видатки проданого товару		$ 28,310.61
Приходи в 1974 році		70,132.48
Видатки за проданий товар 1974 р.		28,310.61
Чистий прихід з бар за 1974 рік		41,821.87

Рух гостей на Союзівці на протязі 1974 року:

	Дорослі особи	діти		Дорослі особи	діти
Січень	190	48	Липень	651	77
Лютий	136	41	Серпень	689	79
Березень	1		Вересень	704	49
Квітень	12	2	Жовтень	500	33
Травень	125	18	Листопад	344	29
Червень	245	84	Грудень	103	12
			Разом:	4,000	473

Статистика руху гостей на Союзівці обіймає всіх, що провели свої вакації на оселі, перебуваючи більше як один тиждень чи тільки через суботи і неділі. (Для порівнання: в 1973 році 4,233 дорослих осіб і 541 дітей).

Список конвенцій, з'їздів та зустрічей українських організацій на Союзівці в 1974 р.

26-го січня — „Хмельниченки" — 70 осіб;
9-го лютого: — Українська Кат. Школа з Асторії — 45 осіб;
11-го травня — Весілля Сушків — 50 осіб;
8-го червня — КЛК Інженери — 70 осіб;
7-го вересня — Тернопільці, Естонці — разом 150 осіб;
21-го вересня — Весілля Хоманчуків — 160 осіб;
28-го вересня — Союз Українок 72 Відд. — 170 осіб;
5-го жовтня — КЛК Інженери, „Перші Стежі" — разом 110 осіб;
12-го жовтня — З'їзд Лікарів — 110 осіб;
19-го жовтня — Ковбаснюк — 200 осіб;
26-го жовтня — Оля Дутка весілля — 140 осіб;
2-го листопада — Студенти Лювенського університету — 80 осіб;
9-го листопада — Орликіяда — 280 осіб;
12-го листопада — Братство ім. св. Андрея — 20 осіб;
16-го листопада — Робітники Союзівки — 60 осіб;
23-го листопада — Ліга Молоді Північної Америки — 60 осіб;
7-го грудня — Турнір бриджа — 25 осіб;
14-го грудня — Весілля Тащака — 80 осіб.

З головніших праць виконаних протягом 1974 року на Союзівці слідуюче:

1) Побудова тенісового корту біля будинку Одеса, ціна будови 4,918.20 дол.; 2) Будова нового ґаражу на суму 16,828.74 дол.; 3) Віднова і перебудова бар на суму 2,148.95 дол.; 4) Направа лазничок і огрівання в будинку „Полтава" на суму 1,275.47 дол.; 5) Перебудова кімнат в будинку „Анекс-Ужгород" на суму 5,587.82 дол.; 6) Вставлення вогнетривалих стін в коридорах головного будинку на суму 1,132.76 та відновлення бібліотеки — 1,316.25 дол. Додатково до цих головних праць виконано ряд робіт, як: упорядкування площі біля будинків, малювання будинків назовні, чи кімнат, прочищення дерев біля будинків, направа доріг та цілий ряд менших праць на суму 5,095.04 дол. На розбудову оселі та покращання її вигляду видано в 1974 році 38,303.23 дол.

ПІДСУМКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Загальний прихід Союзівки в 1974 році був дещо менший, як в минулому 1973 році і рік 1974 закінчився недобором на 22,045.02 дол. Причиною мінусового балянсу є великий вклад гроша в розбудову, а саме побудова нового ґаражу і перебудова будинку „Ужгород". Як в минулих роках, так і в 1974 році, на Союзівці відбувалися, крім весіль, з'їздів та зустрічей членів українських товариств і організацій, табори для дітей і курси українознавства. Треба також відзначити, що в рямцях спортових імпрез відбувся курс тенісу, який закінчено тенісовими змаганнями.

Рекомендації:

1) Закінчити перебудову кімнат в будинку „Ужгород" ще перед літнім сезоном.

2) а. Переробити деякі лазнички в будинку „Львів"; б. в будинку „Київ" вставити рури на воду й направити каналізаційні проводи; в. Закінчити направу даху над головним будинком; г. Викінчити праці назовні „Веселки" та уліпшити назовні бару для покращання обслуги гостей; ґ. В будинку „Ясіня" закінчити перебудову електричних проводів.

3) Направити танцювальну плятформу перед будинком „Веселка".

4) Підшукати професійну людину, як помічника для директора оселі В. Кваса.

На закінчення звіту хочу підкреслити, що дуже великий відсоток праць, як в минулих роках, так і в 1974 році, виконано у власному заряді управи та власними силами працівників оселі під наглядом та особистою жертвенною працею пана В. Кваса, защо належиться йому подяка. Українська громадськість в ЗСА потребує своєї „літньої столиці". Союзівка має всі дані стати нею і ми всі мусимо над тим працювати.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІВАНА ВАЩУКА

Головний контролер Іван Ващук перевів у днях від 22-го до 28-го березня 1975 року провірку діловодства і господарки Видавництва „Свобода" в Джерзі Ситі, Ню Джерзі. Провірка обіймає час від 1-го січня до 31-го грудня 1974 року.

Зміст провірки:

I. Видавництво „Свобода" під оглядом адміністраційним.
II. Фінанси „Свободи".
III. „Свобода" під редакційним оглядом.
IV. Инсновки та рекомендації.

I. Адміністрація „Свобода" та її персонал:

„Свобода" під адміністраційним оглядом належить до УНСоюзу. Начальним адміністратором є головний предсідник УНСоюзу, діючим адміністратором є п. Люба Лапичак, яка в порозумінні з ним і головним редактором завідує адміністрацією Видавництва. П. Люба Лапичак має до помочі 6-ох співробітників і разом з ними творить адміністраційний відділ „Свободи".

Друкарня: завідуючим друкарні є п. Анатолій Домарацький, який має до праці 14 співробітників, а саме: 1-го заступника, 4-ох лінотипістів, 1-го ломщика, 3-ох друкарів, 3-ох експедиторів і 2-ох робітників.

Редакція: за редакцію відповідає вповні начальний редактор п. Антін Драган. Персонал редакції складається з головного редактора і 7-ох постійних співробітників-редакторів. До редакційного персоналу входить ще 10 постійних і 15 періодичних кореспондентів з гонораром за постійні і періодичні статті. До повищих кореспондентів слід дочислити ще 3-ох кореспондентів дитячого журналу „Веселка" на чолі з редактором Володимиром Барагурою. При гармонійній співпраці адміністраційного, друкарського і редакційного відділів Видавництва появилося в звітовому році 237 чисел „Свободи", пересічно по 16,680 копій кожного числа.

II. Фінанси „Свободи" та їх аналіза.

1. Рахунок каси:

Загальні приходи	$494,883.48
Загальні розходи	491,202.41
Рахунок каси замкнено надвишкою	3,681.07
Сальдо каси на 31-го грудня 1973 р. було	1,691.52
Сальдо каси на 31-го грудня 1974 р. було	5,372.59

Повища готівка міститься в банку „Комершел Траст Ком." Ню Джерзі і є згідна з банковим сальдом.

2. Аналіза приходів:

Передплатники:

а) За 11,200 членів Союз вплатив	$103,200.00
б) Союз додатково вплатив	155,000.00
Разом Союз вплатив	258,200.00
в) Від 1,900 членів Союзу, що одержують „Свободу" по зниженій ціні зібрано	$ 13,756.69
Від 13,100 членів Союзу, „Свобода" одержала	$271,956.69
г) Від 1,650 не-членів - передплатників вплинуло ("а" 24 дол. річно)	$39,600.00
ґ) Пересічно 250 чисел продано в кіосках на суму	4,926.12
д) Від 367 членів Союзу за англійський тижневик ("а" 2.50 дол. річно)	917.50
е) Від 183 не-членів Союзу за англійський тижневик ("а" 6 дол. річно)	1,098.00
Разом від 15,550 передплатників одержано	$318,498.31
Книжки	$10,372.05
Оголошення	82,706.48
Друкарські роботи на замовлення	61,355.81
Альманах УНСоюзу	9,586.75
Пожертви на Пресовий Фонд	4,855.16
Передплатники „Веселки"	6,207.02
Різні звороти	567.76
Інші приходи	734.14
Разом приходи	$494,883.48

3. Аналіза розходів:

Платні: Редактори	$ 75,109.61
Адмін. Відділ	58,887.16
Друкарі	147,037.72
Кореспонденти	10,960.00
Кореспонденти „Веселки"	3,560.00
Разом платні	$289,554.49
Папір і інші матеріяли	$78,855.83
Пошта	41,009.77
Чинш	11,000.00
Телефон, газ і світло	8,114.75
Канцелярійні витрати	3,374.58
Витрати друкарні	1,284.06
Направи машин	7,731.20
Книжки	7,329.43
Податки	21,242.43
Пенсійний фонд	1,116.00
Часописи і журнали	4,142.81
Інші витрати	16,447.06
Разом розходи	$491,202.41

По повищій аналізі стверджено, що від 13,100 передплатників, членів УНСоюзу, Видавництво „Свобода" одержала від Союзу суму 271,956.69 дол., або річно 20.76 дол. від одного передплатника.

Беручи до уваги, що кошти одного числа „Свободи" виносять 9.6 центів, а в 1974 році видано 237 чисел, висота річної передплати повинна становити суму 22.75 дол. Отже від 13,100 членів-передплатників „Свобода" повинна одержати (13,100 x 22.75) суму $298,025.00
а від 367 членів-передплатників за англомовний тижневик ще доплату по 3.50 дол. $1,284.50
Разом Союз повинен вплатити на р-к „Свободи" $299,309.50
а фактично Союз вплатив $271,956.69
Не доплатив Союз $27,352.81

До цього треба додати різні безплатні оголошення, що їх поміщує „Свобода" для Союзу, а саме: повідомлення про відділові місячні збори, повідомлення про померших членів, повідомлення про річні і організаційні збори Союзових Округ, повідомлення про різні імпрези на Союзівці і т.п. Таких безплатних робіт виконала „Свобода" в звітовому році, по зниженій ціні, бо по одному долярові від 1-го інча, на суму $12,476.00
Разом зобов'язання Союзу до Видавництва виносить суму (27,352.81 + 12,476.00) $39,828.81

Тепер питання, скільки член Союзу платить за число „Свободи"? Член, що його річна передплата виносить 7.80 дол. річно, платить 3.3 центів за число, а член, що передплачує лише англомовний тижневик, платить 5 центів за число.

В звітовому році Союз на передплату „Свободи" зібрав від своїх членів	$ 85,629.00
Доплатив до їх передплати	172,571.00
Разом Союз вплатив на рахунок „Свободи"	$258,200.00

4. Книгарня:

Вона приміщується у новому будинку УНСоюзу і є під зарядом Видавництва „Свобода". Завідуючий книгарні п. дир Петро Постолюк веде реєстр і картотеку поодиноких книг, і кожного місяця виготовляє звіт з одержаних і проданих книжок.

Запас книжок на день 31-го грудня 1973 року по ціні нетто становив суму $22,665.74
в звітовому році набуто книжок за 7,329.43
Разом $29,995.17

В звітовому році продано книжок по ціні нетто $6,448.09
Вартість книжок на день 31-го грудня 1974 року $23,547.08

Запас книжок, згідно інвентаризації на день 31-го грудня 1974 року.
а) Українські книжки по собівартості становлять суму $20,256 15
б) Англійські книжки по собівартості становлять суму 3,290.15
Разом запас книжок виносить суму $23,547.08

В цю суму не входять старі-дрібні книжки, книжки дані на Союзівку до розпродажу, а також книжки чужі. Чужі книжки, це книжки, що їх книгарня одержує в комісі, їх продавши, залишає собі певний, згідно домовлення, відсоток, а не продавши, повертає їх власникові. В 1974 році продаж книжок осягнула суму $10,372.05
їх вартість становила суму 6,448 09
Дохід з продажу книжок виносив суму $3.923.96

5. „Веселка".

Дитячого журналу „Веселка" появилося в 1974 році 10 чисел: 8 чисел по 16 сторін і 2 числа по 24 сторінки. Друкується 2,700 примірників, а продається пересічно 2,100 примірників кожного числа. Річна передплата виносить для членів 4.00 дол., а для не-членів 5.00 дол. з тим, що *школи і кольпортери* дістають від 30 до 50 відсотків знижки. Від передплатників і з довільного продажу „Веселки" осягнено прихід на суму $ 6,207.02
а кошти видання „Веселки" виносили 10,588.00
Недобір Видавництва „Веселки" $ 4,380.00

Цей недобір балансується пожертвами, що напливають до Пресового Фонду і цей фонд в 1974 році осягнув суму $4,855.16

6. Інвентар Видавництва „Свобода".

Вартість інвентара на день 31-го грудня 1973 року	$ 34,232.18
В звітовому році закуплено на суму	79,451.36
Разом	$113,683.54
Амортизовано інвентар на суму	6,899.77
Книжкова вартість інвентара на день 31-го грудня 1974 року	$106,783.77

Повищий інвентар закуплений за гроші Союзу і відданий Видавництвові до ужитку.

7. Англомовна Енциклопедія Українознавства.

Вона є під зарядом канцелярії УНСоюзу, а не Видавництва. Кошти її видання виносили $304,013.18

Том I.

Запас на 31-го грудня 1973 року	936 прим.
Продано в 1974 році	222 прим.
Стан на 31-го грудня 1974 року	714 прим.
В цьому в звичайній оправі	696 прим.
в шкіряній оправі	18 прим.
Разом	714 прим.

Том II.

Запас на 31-го грудня 1973 року	2,412 прим.
Продано в 1974 році	246 прим.
Стан на 31-го грудня 1974 року	2,166 прим.
В цьому в звичайній оправі	2,105 прим.
в шкіряній оправі	61 прим.
Разом	2,166 прим.

Повищий стан Англомовної Енциклопедії Українознавства є згідний з її дійсним записом. В звітовому році з продажу Енциклопедії вплинуло до каси УНСоюзу 22,458.00 дол. Вартість Енциклопедії в запасі Том I. і Том II становить суму $147,300.00

8. Майно Видавництва „Свобода" на день 31-го грудня 1974 року.

Готівка	$ 5,372.59
Книжки	23,547.08
Товари — папір і різні друк. матеріяли	6,383.85
Довжники	29,141.85
Разом майно	$64,445.37

III. „Свобода" під редакційним оглядом.

1. „Свобода" — офіційний орган УНСоюзу, не тільки сповняє ролю лучника між Головним Урядом і членством, але в силу обставин, як єдиний пресовий орган, що доходить до всіх закутин українського поселення, формує опінію українського громадянства на суто — українські, національні справи, тому мусить все знаходити правильну оцінку подій і напрямків у житті країн, у яких живе українська діяспора.

Як виразник великої української діяспори, „Свобода" мусить і на дальше реагувати в першу чергу на події, що відбуваються на українських землях, обговорювати їх, висвітлювати й займати до них становище, диктоване життєвими потребами українського народу, виходячи завжди з українських державницьких заложень, а як лучник між Головним Урядом УНСоюзу і членством, вона мусить докладно реєструвати всі події, що відбуваються в українських громадах, аналізувати їх, вказуючи на позитиви й недотягнення, бож усе це є вияви живучости української громади, її бажань та її ідеалів. Сітка інтеліґентних кореспондентів по всіх громадах може забезпечити газету речевими дописами.

2. Введення рубрики „Голос читача" дало змогу широкій читацькій громаді висловити свою думку. Треба тільки довести до того, щоби у цій рубриці були нотовані думки, варті уваги, думки, що вносять щось нового. Широкі трактати не мають тут місця. Цю рубрику треба континуувати і розрабляти.

Окремі сторінки, як „технічна", „медична", „літературна" приносять багато цікавого матеріялу, головно для людей, що не мають можливости черпати відомості з цих

ділянок з інших джерел. Треба подбати, щоб такі сторінки появлялися періодично, не оглядаючись на збільшення витрат.

3. Незвичайно добре впливає на зацікавлення газетою друкування в підвалах оповідання чи повісти в щоденних відтинках. Введення такої практики могло б також стимулювати письменників до творчости, а видавництву дало б змогу знизити кошти видання книжки. В наших умовах не може втриматись ніяке літературне видавництво, а „Свобода" могла б навіть започаткувати літературну бібліотеку з 3-ма чи чотирма випусками річно.

4. Для організаційних справ УНСоюзу наш щоденник відводить мало місця. Довжелезні статті „ковбаси" на теми асекураційні, підляті патріотичним сосом, не все мають успіх. Треба містити часто пояснення, як працює асекураційна машина, які користі дає асекурація в УНС, факти, приклади в цифрах, в долярах, щоб читач знаходив відповіді на багато питань, що родяться в щоденному житті, а відповіді на них немає.

5. Відмолоджений і побільшений редакційний склад дає право надіятись, що в майбутньому і щоденник, і англомовний тижневик, станутъ на високому рівні і сповнять своє завдання для добра УНСоюзу, а також для української спільноти.

IV. Висновки та рекомендації.

1. Книговодство Видавництва ведеться правильно, всі рахункові сальда є реальні й годяться в загальному зіставленні. Щоб заощадити час на ведення книговодства, слід його дещо скоротити, а таким воно буде тоді, коли відділ бугальтерії буде вести одну т.зв. ліквідаційну книгу з головними приходовими і розходовими рахунками та до них допасованими допоміжними книгами.

2. Подбати, щоб друкарня виготовляла щоденні звіти, заподаючи в них зміст продукції і кількість витрачених годин.

3. Починаючи від 1-го січня 1975 року вести точний реєстр друкованих робіт, виконуваних на рахунок УНСоюзу, заподаючи в ньому їх ціну, щоб було можна точно устійнити видатність друкарні.

4. Перевести інвентаризацію книжок Видавництва на Союзівці, що згідно реєстру на день 31-го грудня 1974 року становили суму 4,154.06 дол.

5. Стягнути від довжників їх заборговані суми, що на день 31-го грудня 1974 року виносили 29,144.85 дол. На будуче не приймати жодних замовлень від боргуючих правних, або фізичних осіб.

6. Видавництво „Свобода", як автономне підприємство, повинно мати свій бюджет, та згідно нього діяти.

7. Створити Пресовий Фонд „Свободи" з пожертв і прибутків з продажу книжок, щоб мати фонди на вишкіл молодих журналістів та на гонорари для кореспондентів за наукові статті.

8. Подбати про сітку окружних кореспондентів, та вимагати від них місячних звітів з життя і діяльності даних округ.

9. Відбувати періодичні зустрічі з громадянством в цілі здобуття нових передплатників.

10. Збільшити число передплатників „Веселки" через натиск на союзові відділи й Українознавчі Школи.

11. В англомовному тижевнику поміщувати більше матеріялів і дописів про молодечі організації та про їх працю в українському суспільстві, а зокрема про їх працю між членством УНСоюзу.

12. Подбати про англомовних окружних кореспондентів.

13. Відбувати зустрічі з нашими братськими Союзами та змагати до їх обєднання в одну могутню братську установу, з одним великим і модерним видавництвом.

Кінчаючи мій звіт, складаю щиру подяку головному редакторові, його співробітникам-редакторам, керманичам адміністраційного і друкарського відділів за їх ввічливу кооперацію в часі перевірки, а службовикам і робітникам за їх віддану для видавництва працю.

Головна Контрольна Комісія УНС

Мгр Іван Геврик

Мгр Іван Винник

Проф. д-р Богдан Гнатюк

о. Іван Ващук

д-р Іван Скальчук

КОНТРОЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ Д-РА ІВАНА СКАЛЬЧУКА

ВСТУП:

Присутні під час перевірки: головний організатор Степан Гавриш та службовики Організаційного Відділу. Провірку переводив д-р Іван Скальчук та мґр Іван Геврик. Предмет перевірки — Організаційний Відділ УНСоюзу. Час контролі – 24 по 28 березня 1975 р. Місце перевірки — Будівля УНС, Джерзі Сити, Н. Дж. Діловий період: 1-го січня 1974 по 31-го грудня 1974 року.

Таблиця ч. 1

Рік	Приєднані нові члени	Загальний стан членів
1965	4,896	86,059
1966	4,994	87,053
1967	4,400	88,261
1968	3,872	88,265
1969	5,462	89,107
1970	5,252	89,209
1971	4,056	88,366
1972	4,216	88,213
1973	4,668	89,119
1974	4,005	89,069

Таблиця ч. 2

Виконання пляну на 1974 рік:

Округи	Квота	1974 нові члени	% виконання	1973
1) Пенсильвенія і Ню Джерзі (6. Округа С. Гавриша)	1735	1362	78%	1586
2) Округа: В. Оріховський	1110	843	76%	927
3) Округа: В. Дідюк	710	546	77%	575
4) Канада — Захід: Вінніпеґ	140	95	70%	75
5) Округи без організаторів	2220	1117	50%	1438
6) Відділи необ'єднані	85	42	49%	67
Разом	6000	4005	67%	4668

Таблиця ч. 3

Рік	Нові члени	Сума забезпечення нових членів	Загальна сума забезпечення	Пересічна сума забезпечення
1969	5,462	$10,108,000	$127,577,633	$1,850
1970	5,252	9,734,900	133,097,456	1,853
1971	4,056	8,429,000	136,625,675	2,078
1972	4,216	8,967,000	141,723,316	2,126
1973	4,668	11,249,000	149,721,390	2,409
1974	4,005	9,672,000	154,495,304	2,415

Таблиця ч. 4

Загальний стан членів в Канаді та сума їхнього забезпечення в останніх 5-ох роках

Рік	Загальний стан членів	Загальна сума забезпечення
1970	9,525	$16,089,973
1971	9,366	16,323,895
1972	9,279	16,659,847
1973	9,419	17,839,230
1974	9,418	18,671,810

ТАБЛИЦЯ Ч. 5.

Округи УНС, які здобули 150 або більше нових членів в 1974 р.

Ч. П.	Округа	Нові чл.	Ч. П.	Округа	Нові чл.
1	Філядельфія	463	7	Детройт	193
2	Ню Йорк	338	8	Монтреаль	179
3	Чікаґо	300	9	Клівленд	169
4	Торонто	244	10	Джерзі Сити	162
5	Нюарк	200	11	Піттсбурґ	155
6	Сиракюзи-Ютика	194	12	Шамокин	152

ТАБЛИЦЯ Ч. 6.

Округи, які виконали квоту на 100% і здобули бонус по 2.00 за члена із життьовим забезпеченням:

Ч. П.	Округа	Квота	Нові члени	в тому життьове забез.
1.	Монтреаль	140	179	117
2	Сиракюзи-Ютика	175	194	125
3	Боффало	100	104	78
4	Вилкс Берри	35	37	34
5	Шамокін	150	152	132

ТАБЛИЦЯ Ч. 7.

Округи, які виконали свою квоту на 75 до 99% і здобули бонус по 1.00 дол. за члена забезпеченого життьовим забезпеченням

Ч. П.	Округа	Квота	Виконано	Відсоток
1	Ніяґара	130	123	95.0
2	Джерзі Сити	180	162	90.0
3	Трой	120	101	85.0
4	Центральна	50	41	82.0
5	Пассейк	70	55	78.0
6	Філядельфія	600	463	77.0
7	Нюарк	260	200	77.0
8	Скрентон	40	31	77.0

ТАБЛИЦЯ Ч. 8

Передові Округи, які в останньому п'ятиріччі здобули відзначення

Рік	Округи:
1970	Чікаґо, Вінніпеґ, Філядельфія
1971	Чікаґо, Балтимор, Філядельфія
1972	Філядельфія, Ню Йорк, Клівленд
1973	Філядельфія, Трой, Чікаґо
1974	Філядельфія

ТАБЛИЦЯ Ч. 9.

В 28-ій Конвенції взяло участь — 423 делеґати
Лише 310 делеґатів придбали членів — 3,083
103 делеґати не придбали зовсім членів, тобто 24% або ¼ делеґатів.

ТАБЛИЦЯ Ч. 10.

Здобутки постійних організаторів:

Ч. П.	Прізвище й ім'я	1973 р.	1974 р.
1	Одежинський	135	97
2	Іванюк А.	55	28
3	Дейчаківський Б.	52	25
4	Ткачук М.	40	—
5	Геврик І.	29	30
6	Вовк Л.	12	18
7	Вережницький О.	10	—
8	Зорич В.	—	11
	Разом:	333	209

ТАБЛИЦЯ Ч. 11.

Відділи УНСоюзу, які в 1974 р. здобули 30 членів або більше:

П. Ч.	Число Відд.	Місцевість	Кількість здобутих чл.
1	121	Ром, Н. Й.	95
2	94	Гемтремк, Міч.	70
3	25	Джерзі Сити, Н. Дж.	62
4	78	Майнерсвілл, Па.	61
5	240	Клівленд, Огайо	61
6	153	Філядельфія, Па.	59
7	458	Гамільтон, Онт.	58
8	127	Боффало, Н. Й.	55
9	434	Монтреаль, Квебек	42
10	37	Елизабет, Н. Дж.	41
11	158	Бруклин, Н. Й.	41
12	221	Чікаґо, Ілл.	40
13	42	Пасисейк, Н. Дж.	38
14	47	Бетлеґем, Па.	36
15	22	Чікаґо, Ілл.	35
16	191	Трой, Н. Й.	35
17	204	Ню Йорк, Н. Й.	35
18	133	Нюарк, Н. Дж.	33
19	430	Філядельфія, Па.	33
20	32	Філядельфія, Па.	32
21	256	Омага, Небраска	32
22	83	Філядельфія, Па.	31
23	106	Чікаґо, Ілл.	30
24	161	Ембридж, Па.	30
25	327	Гемпстед, Н. Й.	30
26	475	Монтреаль, Квебек	30

ТАБЛИЦЯ Ч. 12.

Будівничі УНСоюзу, які в 1974 році здобули 30 або більше членів:

Ч. П.	Організатор	Число здобутих членів	Число Відд.
1	Одежинський І.	97	153
2	Кобіто В.	86	121
3	Татарський Р.	63	94
4	Петрунцьо І.	61	78
5	Кіґічак М.	58	240
6	Пищ Д.	58	458
7	Стецюк Квітка	54	25
8	Олек О.	35	22
9	Колодій В.	35	191
10	Палідвор В.	34	204
11	Саноцький О.	33	158
12	Дольницька О.	33	434
13	Гаранс А.	31	47
14	Геврик І.	31	445
15	Джула А.	30	161

ТАБЛИЦЯ Ч. 13.

Рік	Число Відд.
1972	464
1973	457
1974	450

ТАБЛИЦЯ Ч. 14.

87 Відділів УНС в 1973 році не здобули за цілий рік ані одного члена; в 1974 р. 84 Відділ не здобули ані одного члена.

II. Аналіза повищих таблиць дам нам перегляд вкладу праці, осягів та недоліків Організаційного Відділу.

Організаційний Відділ — це в першу чергу оперативний Відділ. Праця цього Відділу поділена на працю бюрову, та працю оперативну в терені — здобування членів.

Бюрову працю можна легко контролювати, чи можна легко усунути недоліки в цій праці.

Оперативна праця — здобування членів, це праця складна і узалежнена від дуже багатьох умов, що існують в різний час та на різних просторах терену дії.

1974 рік, хоч він був роком і ювілейним (80-річчя УНС) і конвенційним, не позначився здобуттям значнішого числа членства та не осягнув наміченого числа членства — 90.000. В 1974 році здобуто 4,005 членів із загальною сумою забезпечення — 9,672,000 дол. Стан членства УНСоюзу при кінці 1974 р. виносив 89,069, тобто на 50 членів менше чим був стан 1973 року.

В цьому році, здобуваючи 4,005 членів, плян було виконано на 67%. Пенсильвенія, яка дала УНСоюзові в 1974 році 959 членів залишилась для УНСоюзу і надальше тим бастіоном, який достачає союзові ¼ здобутого членства. Знову ж Канада із своїм безмежним людським матеріялом, здобуваючи 641 членів, не зуміла стати резервуаром, який на найближчі роки став би поважнішим джерелом членства УНСоюзу. Як видно із таблиць: п'ять округ, а саме: Монтреаль, Сиракюзи, Ютика, Боффало, Вилкс Берри та Шамокін виконали свої квоти на 100% або більше. Знову ж такі округи, як: Філядельфія (463 членів), Ню Йорк (338) та Чікаґо (300) дали в 1974 році найбільше число нових членів, хоч ці округи виконали свої квоти тільки на 77% або нижче.

Здобутки нових членів постійними організаторами з року на рік меншають: в 1973 році 7 постійних організаторів дали 333, а в 1974 — 6 постійних організаторів дали уже тільки 209 нових членів. Велике число Відділів, бо аж 84 не беруть зовсім участи в присднуванні членів і повністю неактивні. Цей стан треба обов'язково ліквідувати і зактивізувати ці бездіяльні Відділи.

При кінці 1974 року в Організаційному Відділі залишилось лише два обласні організатори: В. Дідюк та В. Оріховський. Перед Організаційним Відділом стоїть відкрита дуже поважна проблема, а саме поповнення кадрів обласних організаторів новими силами, зокрема молодими, які могли б найти дорогу до нашого молодого покоління, зокрема до наших молодих професіоналістів. На жаль, в цій справі було зроблено дуже мало, або зовсім нічого. На магання Оганізаційного Відділу придбати більше постійних організаторів залишились без належного відгуку, а численні листи до майбутніх кандидатів-організаторів залишились без результату. У великих скупченнях українського поселення, у великих містах (Ню Йорк, Чікаґо, Детройт, Філядельфія та Клівленд) умовини праці Відділів УНСоюзу в останньому десятиріччі докорінно змінились. У містах, там де колись були великі наші скупчення, залишаються тільки нечисленні громади, а нові скупчення повстають на окраїнах цих міст. Безпека у великих містах дуже погана, а це перешкаджає дуже у всякій громадській та союзовій праці. Розпорошення наших членів дуже велике. В таких умовинах, де ще не устабілізувалися нові наші громади, існує очевидна конечність — мати сітку обласних організаторів, які могли б допомогти в праці активним Відділам, а неактивні Відділи зуміли б зактивізувати.

В таких обставинах праці — здобуток 4,005 нових членів треба уважати за поважний організаційний успіх.

Організаційний Відділ плянував та виконував спеціяльні кампанії, установляв нагороди та бонуси, вів широку кореспонденцію з обласними, постійними організаторами, з Окружними Комітетами, секретарями Відділів, делеґатами на 28-му Конвенцію та численними (понад 400 листів) з проспектами. Проспекти Організаційний Відділ здобув від „Свободи", від Союзівки або таки від секретарів Відділів УНС.

В організаційній кампанії використовувано теж 21 радіопрограму, з того 19 у ЗСА, а 2 у Канаді. Призначений бюджет на радіопрограми виносив у 1974 році — 6,000 дол.

В осінній кампанії на 25 поїздок в терен на Організаційний Відділ припало лише 4 поїздки, за те терен відвідували часто члени Головного Екзекутивного Комітету, які не дають організаційних здобутків. В осінній кампанії тільки одному головному радному призначено дві поїздки в терен, а для членів Контрольної Комісії не призначено жадних поїздок в терен.

У весняній кампанії подібно: Організаційний Відділ мав 9 поїздок, 5 Організаційний Відділ, та 2 головні радні по 2 поїздки кожний. Жадний член Контрольної Комісії не удостоївся поїздки в терен. Всі поїздки були виповнені членами Головного Екзекутивного Комітету.

З аналізи статистичних даних членства етнічних братських союзів в часі 1968 до 1973 рр., ми побачимо, що польські братські союзи (9) 1968 рік — членів 677,493 за п'ять років втратили членів 6.6%, словацькі (6) — в 1968 році членів: 338,121 — при кінці 1973 року втрата в членах виносила — 4.1%. Українські братні союзи (4) в 1968 році членів 135,876 — при кінці 1973 року зросли на 2.4%, а УНСоюз в цьому самому часі зріс на 4.8%.

Плян Організаційного Відділу на 1975 рік

Опрацьований плян Організаційного Відділу на 1975 рік — скромний. Квота-плян на 1975 рік виносить — 4.500 нових членів, на загальну суму забезпечення — 12,000,000 дол. Квота Канади на 1975 рік виносить лише — 650 членів.

Заплановано покликати до життя 4 клюби організаторів:

1. Клюб сотників (100 членів);
2. Клюб 50 десятників (50 членів);
3. Клюб заслужених союзовців (25 членів);
4. Клюб Будівничих Союзу (10 членів).

В органі УНС „Свобода" останньо посилено клич — „Кожний Відділ одного члена для УНСоюзу в кожному місяці!" Рівнож прийнято цілий ряд нагород, а саме:

1 Нагорода — 1,000 дол.
2. Нагорода 500 дол.
3.Нагорода 300 дол.
4. Нагорода 100 дол. (7 нагород).
Разом на 2.500 дол. нагород.
Винагорода за нових членів:
за членів від 10-24 — 3.00 дол.
за членів від 25-49 — 5.00 дол.
за членів від 50 і більше 8.00 дол.

Плян приймає теж вільний побут на Союзівці в залежності від числа здобутих членів, дальше грошові бонуси за більш суми забезпечення, спеціяльні винагороди для найбільш успішних жінок-організаторок, бонуси і нагороди для окружних комітетів та почесні плякети. Додаткові винагороди для постійних організаторів крім нормальних 10.00 дол. за 1,000.00 дол., доплата 12.00 дол. за 1,000.00 дол. забезпечення, коли організатор дає 10 членів місячно або 120 річно, а 8.00 дол., коли зорганізує 60 членів річно.

Рекомендації:

1. Прийняти на працю принаймні 4 обласних організаторів: Америка — 3, Канада — 1.

2. Розбудувати сітку постійних організаторів принаймні до 12 чоловіків.

3. Зактивізувати у Союзовій праці 84 Відділи, які є повністю неактивні. За цілий рік не придбали ані одного члена.

4. Прийняти до праці асистента головного організатора, з головним завданням виконування праці в терені.

5. З огляду на те, що 40% секретарів є у віці: 51 до 65 років, а 23% секретарів є у віці понад 65 років — старатись за всяку ціну цей відсоток знизити, а головно збільшити відсоток (зараз тільки 4%) секретарів з віком до 40 років життя.

6. Почати акцію об'єднування малих Відділів у великих скупченнях українського поселення.

7. Опрацювати пляни та докази на те, як користі мала б українська спільнота, коли б наступило об'єднання усіх братських організацій у одну, могутню братську установу з модерним видавництвом.

8. Поїздки в терені обслуговувати в першу чергу — персоналом Організаційного Відділу.

9. Поїздки в терені на Середньому Заході та на Далекому Заході обслуговувати членами Головного Уряду, замешкалими на тих теренах, а не членами Головного Екзекутивного Комітету, замешкалими на Східньому побережжі.

10. Зобов'язати кожного члена Головного Уряду придбати річно принаймні 10 нових членів.

11. Присвятити більше місця в „Свободі" організаційним справам УНСоюзу.

12. З огляду на те, що 1976 рік є роком, в якому буде відзначене 100-річчя українського поселення в ЗСА та 200-річчя ЗСА — відзначити цей рік особливими осягами УНСоюзу на організаційному секторі.

(Продовження буде)

ФЕСТИВАЛЬ УНСОЮЗУ

З нагоди 200-річчя ЗСА
і 100-річчя Українського Поселення

Shamokin Area High School, 2000 West State Street, Shamokin, Pa.

Субота, 21 лютого 1976, год. 7:30 • Неділя, 22 лютого 1976, год. 2-га по пол.

За дальшими інформаціями та білетами прошу слідкувати в чергових оголошеннях.

НАУКОВЕ Т-ВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

Наукова Конференція

для вшанування Померлих членів Філологічної Секції —
проф. д-ра ВАСИЛЯ СТЕЦЮКА

і

ред. БОГДАНА КРАВЦЕВА

відбудеться в суботу, 21-го лютого 1976 року в годині 5-ій по пол. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

Програма:

1. Проф. д-р В. ЛЕВ: Відкриття.
2. Проф. д-р В. Т. ЖИЛА: доповідь на тему „Життєвий і науковий шлях проф. д-ра Василя Стецюка".
3. Д-р Лука Луців: доповідь на тему „Богдан Кравців — поет і науковець".

Вхід вільний — Гостям раді.

Дирекція Філологічної Секції НТШ

„Українська ССР завжди допомагала Анґолі" – твердить Мартиненко

Об'єднані Нації, Н.Й. — Українська Інформаційна Служба при СКВУ повідомляє, що під час недавніх дебат в Спеціяльній комісії для поборювання апартеїду (сеґреґації рас) Володимир Мартиненко, амбасадор Української ССР до Об'єднаних Націй, заявив, що „Україна, як і всі інші соціялістичні держави, завжди давала моральну та матеріяльну підтримку для національного визвольного руху в Анґолі". Мартиненко гостро натаврував Південно-Африканську Республіку за вмішування у громадянську війну в Анґолі, але в той самий час заявив підтримку для марксистського Народного руху для визволення Анґолі, якому, як відомо, СССР допомагає зброєю та дорадниками, а Куба посилає свої військові частини.

ПРИЧИНИ ПОСТІЙНОЇ ЗАГРОЗИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ґону Рамфелд та командир воєнних сил НАТО в Европі Л. Гейґ, кажуть, що перевага совєтських дивізій з танками величезна супроти сил НАТО. Тієї думки теж Лебер, міністер оборони Західньої Німеччини.

Чи не має Москва спокуси взяти силою те, що слабо озрброєне і недостатньо оборонене? Імпульс для спокуси може дати невесела ситуація господарська й політична в СССР. Недостача харчування завжди викликає невдоволення в народних масах проти режиму. І в Кремлі провідників мабуть мучить думка, — що настане, коли неврожай повториться і в 1976 році? А що буде, коли „капіталісти" відмовляться продава„урядові робітників і селян" пшеницю?

Москва має клопіт з непокірними компартіями в країнах Західньої Европи. Італійські, французькі, еспанські та інші комуністи не визнають гегемонії Москви і хочуть діяти незалежно від директив Кремля. Дійшло до того, що французькі комуністи хочуть виключити із партійної програми слова про „диктатуру пролетаріяту", критикують репресії проти критиків режиму в СССР і заявляють, що політика французьких комуністів робиться в Парижі, не в Москві. Це ж кричуща єресь! За Сталіна за такі слова зліквідовано не одного західнього комуніста, що попав був у СССР. Найгірше з еспанськими комуністами: їхній секретар Карілльо каже, що Еспанія не підготована до соціялізму і мусить бути демократичною республікою. Ці „ухили" руйнують основи ленінізму, і в Москві бачать, що „зараза ревізіонізму" шириться. А тут ще маршал Тіто з своїм юґославським — „шляхом до соціялізму"... Політичне кермо виприсає з рук московських комуністів і корабель світового комунізму може сісти на мілину.

Єдине, що могло б „привести до порядку" всяких ревізіоністів, це окупація Західньої Европи совєтськими арміями: у кожній окупованій країні командував би свій „Гусак", призначений Москвою. Блискавична окупація Західньої Европи, — думають московські стратеги, — не дала б часу для мобілізації американських збройних сил. А для визволення окупованої Західньої Европи Пентаґон не рішився б кидати атомові бомби на Париж, на Рим та інші столиці.

До воєнної аґресії може спонукати Москву харчова катастрофа в СССР і надія на здобич в окупованих країнах. Ленін послав на Україну („обжирающий- юг" — південь, який об'їдається) свою червону „ґвардію" (пізніше — „червону армію") від кінця 1917 року. Генерал французької Республіки Наполеон Бонапарт, посланий року 1796 на завоювання Італії, писав у приказах до своїх вояків, що вони мають перед собою багату країну і мають досить відваги, що б ту країну взяти в свої руки...

Успіхи власні і пасивність противників заохочують часто засліплених своїми досягненнями до аґресії. Так діяв Наполеон, цим шляхом ішов Гітлер. Можна поставити питання, чи думають московські стратеги про наслідки атомової війни, до якої неминуче дійшло б, коли б Москва почала здійснювати свій плян панування над світом?

Ніколи в історії життя мільйонів не було так загрожене рішенням купки тиранів, зібраних у московському Політбюрі. Ці тирани своїм союзом з Гітлером 23-го серпня 1939 року взяли на себе вину за Другу світову війну. Чи вони зроблять новий фатальний для світу крок?

КУК У СПРАВІ БАГАТО-КУЛЬТУРНОСТИ

Вінніпеґ ((КУК). — Дня 22 січня 1976 Централя КУК вислала телеграму до міністра Дж. Мунро в Оттаві, вимагаючи, щоби Федеральний Уряд ствердив прилюдною заявою, що політика багатокультурности буде надальше переводитись за принципами, оголошеними в 1971 р. Таку заяву запропоновано від Централі КУК зложити на першій сесії Другої Все-Канадської Конференції Багатокультурности, яка на запрошення уряду мала відбутися в Оттаві в днях від 13 до 15 лютого 1976.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Дорогого і ніколи Незабутого СИНА і БРАТА

ОРЕСТА ГУРИНА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 21-го лютого 1976 р.

о год. 6:30 рано

в УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

212 Президент вул., ПАССЕЙК, Н. Дж.

Родину і Приятелів просимо про молитви за упокій Його душі.

Цілий світ
Дуже радо віддали б
Якщо б він був наш до віддання
Тільки, щоб ще раз
Побачити Тебе усміхненого
Як заходиш у наші двері.

Мама ТАМАРА
Тато ФРАНКО
Сестра ГАЛИНА з мужем КАРМЕН

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність дня 24-го січня 1976 року в м. Воррен, Міш. наша Найдорожча МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ КОЦЮМАКА

Цією дорогою хочемо зложити найсердечнішу подяку всім Приятелям і Знайомим за участь в похоронних відправах, за молитви і вислови співчуття, за Служби Божі та інші пожертви в пам'ять Покійної.

Зокрема дякуємо за численну участь в похоронах Парохіянам і Приятелям з Фолл Рівер, Массачуссетс, куди перевезено тіло Покійної на Вічний Спочинок побіч Її чоловіка св. п. о. Романа Коцюмака.

Щиро дякуємо Всеч. о. С. Фединякові з церкви Непорочного Зачаття в Гемтремк, за похоронні відправи і прощальні слова, Всеч. о. С. Феціца і о. Т. Прокопів з церкви св. Йосафата в Воррен, як рівнож Всеч. о. Р. Мухорському з церкви св. Ів. Хрестителя в Фолл Рівер за похоронні відправи.

З глибини серця дякуємо Вам Дорогі наші Приятелі і Знайомі за Вашу доброту і щирість, яку Ви виказали для нашої Родини в цей болючий для нас час. Нехай милосердний Господь винагородить Вас щедрими ласками.

В глибокім смутку:
РОМА і ВОЛОДИМИР ДИГДАЛО — дочка з чоловіком
ІНҐЕЛЬОРА КОЦЮМАКА — невістка
АНДРІЙ, ХРИСТЯ і ПАВЛО ДИГДАЛО
КАТРУСЯ і ХРИСТІЯН КОЦЮМАКА — внуки

Український Народний Союз

ПРИЙМЕ НЕГАЙНО НА РІЗНІ ОКОЛИЦІ

КАНАДИ і ЗСА

на дуже корисних умовах праці

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Постійна праця. Запевнена платня. Соціяльне, життєве і акцидентове забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації. Досвід продажі життєвого забезпечення побажаний. Інших перевишколимо. Скористайте з цієї нагоди без ніяких зобов'язань.

ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ЛИСТОВНО АБО ТЕЛЕФОНІЧНО:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303
Tel.: N.J. (201) 451-2200 N.Y. (212) 227-5250-1

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

Округи Балтимор Вашинґтон і Річмонд, Ва.

повідомляє, що

в неділю 14 березня 1976 року

в приміщенні

дому „Самопомочі"

при 239 Савт Бродвей у БАЛТИМОРІ, Мд.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

До участи в зборах запрошуться всіх відділових урядовців і конвенційних делеґатів Відділів з таких місцевостей:

Річмонд — 34, Вашінґтон 15, Балтимор — 148 320 і 337, Куртіс Бей — 55, 81 і 290, Берлін — 260.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Звіти з діяльности Окружної Управи;
2. Вибори Окружної Управи;
3. Доповідь гол. предс. УНС ЙОСИПА ЛИСОГОРА;
4. Плян праці на 1976 рік.

У Зборах візьмуть участь:

ЙОСИП ЛИСОГІР, гол. предсідник УНСоюзу,
Е. ІВАНЦІВ, головний радний

Початок 1-ша год. по пол.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Теодор Хай — голова
Данило Пісецький — секретар
Іван Малко — касир

Ню Йорк і околиця!

В п'ятницю, 27 лютого 1976 р.

о год. 7-ій вечора

в домівці Т-ва „Дністер"

361-ий ВІДДІЛ УНС

при 119 Аве. „А", між 7 і 8 вул. в НЮ ЙОРКУ

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС

міста Ню Йорку і околиці

До участи в яких запрошені Урядовці, Представники та конвенційні Делеґати наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 46, 69, 86, 88, 117, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 210, 211, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття.
2. Вибір Президії.
3. Приняття протоколу попередніх Зборів.
4. Звіти з діяльности Окружного Комітету.
5. Дискусія над звітами.
6. Уділення звільнення Окружній Управі.
7. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії.
8. Устійнення та схвалення пляну праці на 1976 рік.
9. Доповіді ГОЛОВНИХ УРЯДОВЦІВ.
10. Різні справи.
11. Закриття зборів.

У зборах візьмуть теж участь

ЧЛЕНИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ і ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ, обласний організатор.

Закликаємо всі Відділи і їх уряди та конвенційних Делеґатів, як і інших активних союзовців, взяти участь у цих Зборах.

ПІСЛЯ ЗБОРІВ — ПЕРЕКУСКА

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Іван Флис — Почесний голова
Микола Хоманчук — голова
Іван Сєрант — касир
Михайло Юзенів — секретар

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

у Філядельфії, Па.

повідомляє оцим, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філядельфійської Округи УНСоюзу

— відбудуться —

в неділю, 14 березня 1976 р.

в залі Дому УНСоюзу

при 5004 Н. Олд Йорк Рд., ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

Початок о год. 2-ій по пол.

НА ПОРЯДКУ ДНЯ НАРАД:

1. Відкриття;
2. Вибір Президії;
3. Вибір Номінаційної Комісії;
4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів;
5. Заввагн до прочитаного протоколу і його прийняття;
6. Звіт членів Управи: голови, секретаря і касира;
7. Звіт Контрольної Комісії;
8. Дискусія над звітами;
9. Уділення абсолюторії управі;
10. Доповідь Д-ра ІВАНА ФЛИСА, заст. гол. предс.;
11. Вибір Управи і Контрольної Комісії на рік 1976;
12. Внесення і побажання;
13. Закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири і конвенційні делеґати наступних Відділів УНС:

10, 32, 45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

У зборах візьмуть участь наступні Головні Урядовці УНСоюзу:

Д-р ІВАН ФЛИС, заступник гол. предсідника
Д-р БОГДАН ГНАТЮК, головний контролер
Д-р ІВАН СКАЛЬЧУК, головний контролер
ІВАН ОДЕЖИНСЬКИЙ, головний радний

Після зборів відбудеться ПЕРЕКУСКА

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Д-р Володимир Ґалан — почесний голова
Інсп. Осип Бакай — почесний голова
Петро Тарнавський — голова
Іван Данківський — касир
Лазар Івашина — секретар
Мґр Іван Скочиляс — голова Конт. Комісії

Пассейк, Кліфтон, Патерсон, Ратерфорд і околиця!

В суботу, 13 березня 1976 р.

о год. 6-ій вечора, в приміщенні

Української Централі

при 240 Ґовп Аве. в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

до обов'язкової участи в яких запрошені усі члени Окружної Управи та урядовці і делеґати наступних Відділів УНС:

42, 64, 97, 134, 143, 182 і 394

НА ПОРЯДКУ ЗБОРІВ:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад;
2. Вибір Президії;
3. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів;
4. Звіти Управи і Контрольної Комісії;
5. Дискусія над звітами;
6. Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
7. Доповідь Мґр УЛЯНИ ДЯЧУК, головної касирки;
8. Вибір нової Управи;
9. Плян праці;
10. Внески і побажання;
11. Закриття.

В Зборах візьмуть участь:

Мґр УЛЯНА ДЯЧУК, головний касир
ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ, обласний організатор

На Збори запрошуємо також усіх Членів вище згаданих Відділів.

Після Зборів відбудеться ПЕРЕКУСКА

ЗА УПРАВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ:
Іван Хомко — голова
Василь Марущак — секретар

УКРАЇНЦІ! НАШИМ СТРЕМЛІННЯМ Є, ЩОБ КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ - УКРАЇНКА АМЕРИКИ Й КАНАДИ СТАЛИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АМЕРИЦІ.

ЧИ ВИ ВЖЕ НАЛЕЖИТЕ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ???

Михайло Вербицький

(Закінчення зі стор. 2-ої).

тальних творів це — одинадцять симфоній для оркестри. Давніше були відомі тільки 8 симфоній, одначе в книжці „Нариси з історії української музики", Київ 1964, автори цієї праці подають число симфоній 11. Це не симфонії у клясичному стилі, а радше рапсодії на теми українських народних пісень. Дві симфонії (шоста і Д-дур) опрацював Д. Січинський для фортепіяну і шосту видано друком у В-ві Станиславівського „Бояна". З оркестральних творів відомі також два полонези.

До театральних п'єс, які називано тоді „водевіллями" або народними оперетами а ставив їх на сцені Перемиський аматорський театр, а згодом і театр „Руської Бесіди" у Львові та інші аматорські гуртки, написав М. Вербицький музичні партії для сольових голосів і ансамблів при супроводі малої оркестри. Найбільше знані і грані були: „Підгір'яни" І. Гушалевича, „Панци н а" (Ю. Желехівського), „Простак", „Жовнір - чарівник" і „Верховинці", з усіх 22-ох п'єс.

Тут названо твори М. Вербицького, які виконувано давніше на концертах чи на сцені. докладнішої праці про творчість М. Вербицького немає, її могли б написати музикознавці, що живуть на батьківщині, де й зберігаються твори в рукописах, проте М. Вербицький „не удостоївся" більшої праці сучасних музикознавців, бо він автор національного гимну й інших патріотачних пісень.

У творах М. Вербицького слідно деякий вплив віденських музичних клясиків, що й не дивне, бо їхні твори були тоді широко відомі і виконувані також в Галичині і їхній стиль впливав на творчість тодішніх композиторів, не лиш українців. Музична мова М. Вербицького гармонічно й ритмічно не складна, але багата співною мелодією та ритмом української народної музики, головно коломийок. Із хорових творів М. Вербицького треба вирізнити „Заповіт", що своїм могутнім музичним висловом доповнює слова Т. Шевченка.

Твори М. Вербицького часто виконувано на переломі XIX і XX століть, згодом вони призабулися (за виїмком Національного гимну і „Заповіту"), а шкода бо вони не втратили своєї музичної вартости, а то й перевищують деякі сучасні хорові пісні, часто виконувані нашими хорами.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ чи
- КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо, що в Ню Йорку відкрито під зарядом

І. ЯНЦЕВИЧ і В. ЛЕПЦАНА

ДІМ ДЛЯ СТАРШИХ ВІКОМ

Будинок новий, ультра-модерний, з повним забезпеченням від пожару і відповідає всім вимогам американського уряду і ним же контролюється.

Громадяни дістають повне удержання і опіку. Каплиці католицькі і православні будуть обслужені нашим духовенством. Культурні розваги, автобусові прогулянки та інші звиджування.

Приймаємо громадян з усіх стейтів Америки на тих самих умовинах.

Про ближчі інформації просимо дзвонити на тел.:

(212) 849-5099 або (212) 273-8900,
вечорами (212) 847-7075

Увага! Заходом Увага!

Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ, ПІДПРИЄМЦІВ І ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ в ЧІКАҐО

ПОЯВИВСЯ

у 100-річчя Українського Поселення в Америці і 200-ліття Америки

ЕКОНОМІЧНО-ГРОМАДСЬКИЙ ВІСНИК

цього Товариства зі статтями на різні економічно-господарські теми загальні та з історії розвитку українського купецтва, промислу від зарання українського поселення в Чікаґо і околиці.

Книжка в гарному оформленню, багато ілюстрована, з адресами українського купецтва, промислу, професіоналістів Чікаґо, як також інформації з українського суспільно-громадського і церковного життя, фінансових, молодечих організацій цієї великої української громади.

Ціна 5.00 дол.

Замовлення слати на адресу:

U.M.M.P.ASS'N, Inc.
841 North Western Avenue, Chicago, Ill. 60622

Увага! Просимо замовляти такі твори

УЛАСА САМЧУКА:

„ВОЛИНЬ" три томи, у гарній оправі ---------- $15.00
„НА БІЛОМУ КОНІ" — спогади ---------- 7.00
„НА КОНІ ВОРОНОМУ" — спогади ---------- 8.00

Замовлення слати на адресу:

I. DROHOMYRECKY
27 Baby Point Crs, Toronto, Ont. M6S 2B7, Canada

УКРАЇНСЬКА ГАКІВКОВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Мелло, підкреслюючи ініціятиву українців в цих перших міжнародних змаганнях українських молодечих дружин. Відіграння трьох національних гимнів — американського, канадського й українського попередили змагання, яким в неділю, 15-го лютого, приглядалося понад 500 глядачів.

Перед змаганнями капітани дружин обмінялись клюбовими прапорцями, а змагуни відзнаками.

„Козаки" з Вінніпеґу, які минулого року здобули чемпіонат університетських дружин ,переважали здібністю їзди на леді, досвідом ,технікою, фізичною вправністю та передусім зіграністю, що завжди верховодить над збірними хоч і рівнорядних, але не зіграних поміж собою змагунів. Крім цього маючи таких високозаавансованих індивідуальних змагунів, як Роман Грабович, Юрій Когут, Богдан Будик, Ярослав Берхолюк, Михайло Давидовський і Ярослав Головка, „Козаки" зуміли перерішити зустріч в свою користь з переконливим вислідом. Своєю грою, поведінкою на леді і під час частих зустрічей з громадою в чотирьох днях їхнього побуту зорганізованого „Чорноморською Січчю" ці молоді українці — деякі з четвертого покоління — приєднали собі симпатії любителів спорту і цілої громади.

„Ми приїхали тут не тільки, щоб відбути змагання — сказав опікун вінніпеґського клюбу Петро Мельницький — але, щоб доказати що при бажанні змагатися є ще охота зустрінутися з друзями гаківкового спорту та побачити ,як живуть наші брати-українці в цій країні нашого поселення. Ми хочемо вірити, що ця серія змагань — це тільки початок подібних зустрічей поміж молодими українцями, які залюбки вправляють цей спорт в Канаді і в ЗСА. Нашим організаціям тільки слід поцікавитись ними, а вони, як колись наші футболісти, можуть внести дуже багато в розвиток нашого громадського життя в країнах нашого поселення". В розмові після змагань п. П. Мельницький заявив, що кожний змагун дружини „Козаків", помимо підтримки українських і неукраїнських установ, мусів доплатити по 100 дол., щоб покрити кошти подорожі до Нюарку. „Ці гроші ми мусіли виплатити з власної кишені, так би мовити, після того, як наші крайові установи в останній хвилині відмовилися від помочі, помимо ранішніх обіцянок".

Змагання проти збірної „Чорноморської Січі", яка заопікувалася нічлігом, харчуванням і всімя видатками, включно з льокальною транспортацією, закінчилася перемогою канадських гаківкарів, вислідами 5:2 і 9:0, при чому трофеї уфундовані „Ч. Січчю" для найкращих змагунів серії одержали оборонець Роман Грабович („Козаки", Вінніпеґ) і воротар Михайло Смоковський („Ч. Січ").

Численна присутність молоді на змаганнях в суботу і в неділю та виявлений ентузіязм, як змагунів так і глядачів, вказує на спорт, як на один із найбільш популярних засобів дружби і духового поєднання української молоді без огляду на простір і місце поселення.

„Ми не приїхали тут, щоб тільки заграти змагання — заявив один змагун Вінніпеґських „Козаків" — але, щоб познайомитися з українською молодечою громадою, з українськими людьми та щоб встановити з ними постійний контакт. Нам всім треба бути разом — в спорті, в музиці, в мистецтві, в думках і в стремліннях для добра нашого народу".

Склади дружин: „Козаки" Вінніпеґ: Ю. Когут, Н. Будик — воротарі; Ю. Грабович, М. Давидовський, Я. Бажан, С. Головка, М. Затварницький, Л. Стоцький, Я. Берхолюк, З. Романюк, Ю. Тимо, М. Кузик, Д. Леґа; П. Мельницький, опікун.

„Ч. Січ": М. Смоковський, Р. Вассерман — воротарі; Р. Сурович, Б. Дзіман, В. Кресінґер, В. Олійник, М. Будний, А. Балицький, І. Святик, И. Бронкато, И. Гудак С. Біґановський, Д. Кох, А. Попович, М. Квін, В. Заліско.

Андрій Чировський інформує...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

був папою, підкресливши пов'язання св. Климентія з Україною. Після короткого вступу доповідач висвітлив прозірки ,на яких показано перебіг щоденних зайнять студентів богословії на УКУ, починаючи від вставання, викладів на Григоріянському Університеті, обід, викладів на УКУ, молитва, дозвілля, вечера й нічна тиша.

Прелеґент підкреслив, що УКУ і Свята Софія, це цінні українські культурні надбання, які мають загально - українське значення у центрі західнього християнства. З цих надбань уже користають наші українські науковці, українські студенти богословії, які загальні студії богословії побирають на Григоріянському Університеті, а крім цього, в пообідній порі, слухають виклади на Українському Католицькому Університеті ім. св. Климентія українською мовою, про окремішність обряду й літургії Помісної УКЦеркви. Це в загальному дає широкий діяпазон знання про розвиток християнства та його різні особливості, які поставали й нашаровувались на протязі довгих століть. З цих, належно ще неоцінених надбань будуть користати і в майбутньому.

УКУ рівночасно, це осередок, де не тільки зустрічаються українські науковці, але також процюють, як професори, доценти, лектори й викладачі, як також пишуть наукові праці. Все це відбувається на УКУ в Римі. З цієї обставини користають студенти, які мають нагоду зустрічатись з нашими визначними науковими силами, з ними розмовляти, дискутанти, чи в загальному обмінюватись думками. А. Чировський також назвав, які УКУ має філії в інших країнах. Окрему увагу приділив публікації наукових праць, які становлять поважну позицію у розвитку нашої культури й науки. До цього ще треба згадати музей, в якому знаходяться гарні колекції і кращі твори наших образотвирчих мистців. Сьогодні український культурний осередок в Римі є включений у довідники Риму для туристів. Коли взяти до уваги, що те все створено на протязі короткого часу — важко повірити. Присутні ставили питання, на які доповідач давав вичерпні відповіді. Наприклад: які є відносини студентів УКУ з українськими студентами колеґії св. Йосафата в Римі? Чи відбуваються спільні зустрічі? Які є відносини з Малою Семінарією в Римі? Відповідаючи на питання, А. Чировський сказав, — із студентами колеґії св. Йосафата у Римі не маємо жадних відносин, бо вони підлягають Східній Конґреґації, яка їм забороняє з нами зустрічатись, хоча ми разом буваємо на викладах на Григоріянському Університеті. Якщо ж ідеться про Малу Семінарію то справа мається краще. На питання, які не були в його компетенції він не відповідав.

СОЮЗОВЦІ!

ПРИДБАННЯ 400 НОВИХ ЧЛЕНІВ — ЦЕ МЕТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В СІЧНІ. ВКЛЮЧІТЬСЯ У ЧЛЕНСЬКУ КАМПАНІЮ І ДОПОМОЖІТЬ ОСЯГНУТИ ЦЮ МЕТУ

МАТВІЙ КОСТИШИН...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ро Захарчук, Степан Мусійчук, що їх послідовником згодом уже в 1950-их і 1960-тих роках став Микола Горішний. Творчість цього гурту іміграційних поетів у ЗСА ще недосліджена й маловідома, хоч їхні колеґи в Канаді дочекалися вже своїх оцінок в оглядах тамошнього літературного життя.

Надрукованих віршів Матвій Костишин має багато десятків чи й соток, протеж ще й досі йому не повелося зібрати їх в окремій книжці, чи й хочби видати вибір із надрукованого. У „Свободі" його вірші почали появлятися вже з початку 1920-их років.

Середніх, ні високих шкіл Матвій Костишин не закінчував і віршування його подекуди невправне, протеж безпосереднє і щире. Переважають у нього патріотичні мотиви, але й трапляється настроєва лірика. Пробував своїх сил також і в сатирі на злободенні теми. Вчився віршувати з „Кобзаря", із збірок поезій Федьковича, Лепкого й інших.

Характеристичним для нього може бути вірш „Над ранком", надрукований у „Свободі" з 20 жовтня 1924:

Буйненький вітер стиха
гарцює,
Мов гай пшениця буйна
хвилює,
Пишні лілеї цвітуть
довкруги,
А там від маку червоні
смуги,
Роса їх миє... А там
у гаю
Стоїть калина біля
ругаю.

Там соловейко присів,
співає,
Тьохка і свище, мов
повідає,
Що сходить сонце
й засвітить всюди,
Щиро огріє трудові
люди.
Там жайворонок в повітрю
дзвонить,
Всіх хліборобів до праці
гонить,
Щоб щиро брались усі
за жниво,
То кукіль щезне під
серпом живо.
А у діброві вже косар
блудить,
Зі сходом сонця і він
розбудить,
Кликне: До праці!
Зближаєсь день!
Задзвонить в косу:
дзень, дзень!

Першу оцінку віршової творчости Матвія Костишина подав був редактор „Свободи" Омелян Рев'юк у своєму огляді „Наші літературні й мистецькі надбання в Америці", що був надрукований у Пропам'ятній Книзі УНСоюзу, виданій 1936 року. Розділ про поезію в цьому огляді ред. О. Рев'юк закінчив згадкою про Матвія Костишина такого змісту:

„Матвій Костишин родився 10-го серпня 1888-го року в Деговій, рогатинського повіту. Учитель сільської школи, Михайло Целевич, старався випхати його до вищих шкіл, але маєткові обставини родини хлопця не дозволили на це. Він мусів обмежитися самоосвітою, до котрої рвався з великою жадобою. Як йому попав „Кобзар" Шевченка в руки, він читав, плакав і перечитував. Брав живу участь у просвітнім руху в ріднім селі, відбув військову службу й 1913 року виїхав ддо Канади. На іміґрації серед тяжких переходів він відкрив, що в читанню й писанню поезій можна знайти розраду на іміґрантські злидні. По переїзді до Злучених Держав він використовує це відкриття свідомо для облегшення собі приватного, незвичайно тяжкого життя: скільки разів доля наводить на нього якесь лихо, він негайно засідає за стіл, береться за перо й виливає свої почування рядками. Він пише дуже багато. Рим і ритм йому ідуть без труду. Одначе він не пише під впливом хвилевих настроїв. Він може засісти до поезії й писати її, коли цього зайде потреба. Він дуже роботящий, і, ставши свідомим своїх недостач, не перестає все працювати над собою, над виправленням своєї мови, над знайденням найкращої форми. Через те в нього постійно поправляється форма, мова, глибина думки й почування.

„Його вірші почали містити в газетах від 1918-го року. Сама „Свобода" помістила їх понад дві сотки. Він відкликується на всяку національну подію, на всяке національне свято. Це наче офіційний поет української іміґрації. Він теж мріє про видання своїх поезій окремою збіркою".

В цій же Пропам'ятній Книзі УНСоюзу були надруковані ще чотири вірші Матвія Костишина, в тому числі й вірш „В сорокову річницю У.Н.Союзу", частину якого передруковуємо поруч.

Показовим для творчости Матвія Костишина може бути друкований у вінніпеґському „Українському Голосі" і передрукований тут же поруч його сповнений глибокого і щирого почуття вірш „Мамі", який можна зарахувати до кращих зразків у цього роду поезії.

Вибрані вірші Матвія Костишина могли б скласти гарну збірку, що була б достойним пам'ятником дль нього та його трудолюбивого життя, яке закінчає. Вічна йому пам'ять!

Індустріяльна продукція ЗСА знову збільшилася

Вашінґтон. — Федеральна Рада Резерв повідомила, що індустріяльна продукція країни зросла на сім десятих одного відсотка протягом січня, що становить третій місяць підряд, що ця продукція виявляє значне збільшення. В листопаді минулого року продукція зросла на шість десятих одного відсотка, а протягом грудня на дев'ять десятих одного відсотка. Урядові економісти та спеціялісти з приватного сектора твердять, що тримісячний зріст в індустріяльній продукції є ще одним доказом, що економіка ЗСА продовжує поліпшуватися після недавньої економічної рецесії.

Африканські держави визнали марксистський рух за уряд Анґолі

Аддіс Абаба. — Секретаріят Організації Африканської Єдности (ОАЄ), яка досі охоплювала 46 держав того континенту, у середу, 11 лютого, повідомив, що з уваги на те, що більше ніж половина членів цієї організації визнали марксистський Народний рух за визволення Анґолі леґальним урядом тієї країни, то ОАЄ приймає Народну Республіку Анґолі як свого 47-го члена. Досі 27 членів ОАЄ визнали марксистський уряд Анґолі, піддержуваний Совєтським Союзом, який посилає велику кількість зброї та „дорадників", а також Кубою, яка досі післала коло 11,000 своїх вояків.

Коментатори заявляють, що визнання марксистської фракції леґальним урядом є великою дипломатичною поразкою для двох антимарксистських фракцій, Національного Союзу для повного визволення Анґолі та Національного Фронту для визволення Анґолі. Протягом останніх кількох днів антимарксистські фракції також потерпіли мілітарні поразки, бо минулого понеділка марксисти, з допомогою совєтської зброї та кубинських військових частин, здобули місто Гуамбо, столицю антимарксистів, а в середу в руки марксистів впало місто Сільва Порто, головна квартира збройних сил Національного Союзу. Анґольські марксисти та кубинці розпочали офензиву далі на південь і речники Національного Союзу заявили, що правдоподібно їх фракція буде змушена повернути до партизанських методів боротьби, як це робила протягом війни за самостійність проти Португалії. Це саме сказали речники Національного Фронту.

55-ий Відділ СУА в Лос Анджелесі

Напрям активної праці 55-го Відділу Союзу Українок в Лос Анджелесі — Каліфорнія є дещо відмінний від інших Відділів Америки. Причина цьому є велика мешканева віддаль поміж українськими родинами, часами навіть десятки миль і часті сходини мусять бути обмежені обставинами. За це, праця Відділу є звернена в позитивне русло пропаґанди наших мистецьких надбань і культури серед не-українців.

А це і є наше завдання, як амбасадорів України поза її межами, щоб прибрана батьківщина, запізналася з культурою тих людей, яких вона приняла до себе.

55-ий Відділ Союзу Українок почав робити старання, які увінчалися великим успіхом, щоб влаштувати кілька мистецьких вистав по публічних бібліотеках в самому місті Лос Анджелесі, як рівнож дооколичних місточках. Такі мистецькі виставки тривали через цілий місяць в одній бібліотеці. Їх було влаштовано аж 6.

Влаштування тих мистецьких виставок було однією з мрій голови нашого Відділу Люби Палашевської, як рівнож і створення дитячої бібліотеки, яка нараховує тепер понад 600 книжок і є чинною вже поверх 2 роки при „Рідній Школі".

Мені було б тяжко перелічувати імена всіх пань, які з ентузіязмом, гідним подиву, носили, возили і укладали на виставах писанки, вишивки, різьби, манекіни убрані в стилеві ноші й кераміку на тих 6-ох виставках, які влаштував Відділ Союзу українок в Лос Анджелесі.

До кожної виставки були спеціяльно вибиті листівки по-англійськи, зі світлинами і короткою історією України та пояснення значення писанок та кераміки.

Американська преса подавала чудові замітки про ті виставки українського мистецтва, часто-густо зі світлинами аж на пів сторінки.

Мене запевняли провідні чинники бібліотек, в яких відбувалися ті наші виставки, що ще ніколи вони не мали такої масової фреквенції відвідувачів, як тоді, коли була українська виставка. Як потвердження цього, наш Відділ СУА має листи з подяками за виставки, де описано подив для наших мистецьких шедеврів.

Дитяча бібліотека при Відділі СУА частинно закуплено грошима, які склали членкині на ту ціль, а решта подарована нашими громадянами. Кожну книжку пані старанно обложили відповідними паперами і для прикраси наліпили витинані орнаменти. Зі звіту бібліотекарки видно, що діти масово позичають ті книжки, а та любов і зацікавлення українською книжечкою є дуже цінним явищем.

Членкині згуртовані в 55-ім Відділі Союзу Українок в Лос Анджелесі, працюють з великою посвятою над шиpенням пропаґанди українського імени серед не-українців.

Оля Муць

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є будучність, в нашій громаді Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу і вільному світі нового свідомого члена!

Успіхи молодого виховника-учителя

Ми радіємо, коли хтось з успішних, чи відзначених осіб є не лише нащадком „козацького роду", не лише кровно споріднений з українською громадою, але попри всі свої професійні, наукові, родинні і т. п. обов'язки знаходить час і активно бере участь в житті української громади. Мусимо признатися, що хоча відсоток молодих професіоналістів які активно включаються в життя нашої громади є досить високий, він назагал незадовільний. Ми з жалем мусимо ствердити гірку правду, що багато молодих людей, так тих що вже родилися в ЗСА чи Канаді, як також тих, що родилися в Україні чи на першому етапі Великого Ісходу, в Чехо-Словаччині, Німеччині, і т. д., „не мають часу" а інші таки явно-славно не мають охоти працювати для народу і громади, з яких походять. Особливо болюче нам коли до тих останніх належать нащадки активних і часто вельми заслужених учасників Визвольних Змагань, піонерів зорганізованого життя в Новомі Світі, і взагалі заслужених і загально шанованих людей.

Беручи це все до уваги, ми надзвичайно раді, коли нам попадає часопис, от хоч би „Тонавандські Вісті", на першій сторінці якого видніє велика знімка нам добре знаної людини, молодого професіоналіста, мґра Зенона Депутата. Дехто з нас знає його ще з дитинства, інші — з часу його юнацьких літ, які він частинно посвятив був для „Пласту", ще інші — з університетських студій. Для одних він „пан професор", для інших „пан маґістер", але для більшості нас він той самий Зенко, завжди привітний, завжди усміхнений, хоча дуже часто перепрацьований.

Заголовок статті, на тій же першій сторінці, багатомовний: „Учитель в північній Тонаванді" (місто недалеко міста Боффало, в західній частині Ню Йорку), який поборює наркотики, зацікавлений в людях". Стаття довга, цікаво написана. Ш. Коннер, авторка статті, старається представити З. Депутата як відданого справі учителя, який цікавиться людьми, тобто студентами, як особистостями, а не як частиною системи, едукаційної програми.

„Це власне є те, чим він різниться від інших", стверджує Ш. Коннер. „Пан Депутат пам'ятає, що він має до діла з людьми, не зважаючи на те, що він робить".

Зі статті довідуємося, що Зенон Депутат, який почав свою учительську кар'єру як викладач біології і загальних стислих наук в середніх школах Північної Тонаванди у 1970 р., „зацікавився", під впливом тодішнього керівника середніх шкіл, новим предметом під назвою „наука про здоров'я". Однією із важніших складових частин нового курсу була справа поборювання язви вживання наркотиків учнями середніх шкіл і молодими людьми взагалі.

Вжі рік пізніше, в 1971-му році Зенона Депутата назначено предсідником Освітньої Ради в Справі Наркотиків Північної Тонаванди. Майже рівночасно, Колеґія стейтового університету Ню Йорку в Бракпорті призначила мґра З. Депутата реґіональним інструктором в справах надуживань наркотиків. Призначення на інші пости черґуються з признаннями і відзначеннями за добре виконання, а те все ще більше додало охоти зглиблювати знання і працювати з молодими людьми, які часто стають жертвами різних нездорових впливів оточення і шукають виходу зі ситуації в алькогольних напитках і наркотиках.

Авторка статті вичерпно подає різні факти з життя „народженого в Україні Зенка", згадує його дружину Ксеню народжену Коритник, також учительку по фаху, і їхніх двох синів - пластунів, Мирона і Юрія. Подає деякі подробиці з шкільно - виховної буденщини, і на кожному кроці підкреслює позитивний та гуманний підхід до навчання і виховання, які характеризують м-ґра З. Депутата. „Пан Депутат вважає, що сила здоров'я" складається з п'ятьох частин, пише Ш. Коннер. „Це фізичне, ментальне, емоційне, душевне і соціяльне здоров'я, які, разом взявши, є ціллю модерного пляну навчання про здоров'я".

Стаття написана з нагоди надання мґрові Зенонові Депутатові спеціяльного признання, у формі трофею уфундованого майором Копчинським, за його працю на полі поборювання наркотиків. Під час вручення нагороди, майор Копчинський сказав: „Ми знаємо, що ваше серце і ваша душа є вповні заанґажовані", маючи на увазі повну посвяти працю Зенона Депутата на такому важливому і важкому відтинку виховання молоді. Пан Депутат, який продовжує свої студії і в короткому часі сподіється виповнити всі вимоги потрібні для одержання докторату в Нюйоркському Стейтовому університеті в Боффало, є заступником директора школи українознавства в Боффало. Там же він також виконує функцію „спеціяльного дорадника студентів".

Мґр Зенон Депутат є сином заслужених громадян Теодозії з Улевичів і м-ґра Михайла Депутатів. Ксеня Депутат — дружина Зенона є дочкою покійного Юрія Коритка, кол. голови Т-ва за Патр. Устрій УКЦ у Боффало. Родина Депутатів належить до 360-го Пластового Відділу УНСоюзу, секретарем якого є активний і заслужений союзовий діяч, мґр Іван Гаврилюк, вуйко докторанта Зенона Депутата.

Атанас Т. Кобрин

Голова 127-го Відділу УНС і голова Окр. Ком. Відділів УНС в Боффало.

ТАРЗАН, Ч. 7430 Тарзан плянує

Завжди добре, Мувіро, знати свого ворога... Тепер ми можемо розпочати проти нього акцію!

Але він випередив нас на цілий день, Тарзане... ...То ми перестанемо йти слідом за ним!

Що??? Ми не припиняємо нашої погоні! ... Знаємо, що цей фанатик хоче золота і поки Джейн не заведе його до Опару, то він залишить її живою!.. Тому ми дійдемо туди перші!